

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Dubium II. De subjecto, seu suscipiente Eucharistiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42545

est laico ebibere sacrum Calicem, si hæretici in templum irruerent, & Sacerdos ab altari abscurreret, *Suar. Gob. n. 26.* Dixi, in Ecclesia latine, nam in græca adhuc faciunt per consuetudinem, *Arcud. l. 3. c. 50.* uti & Rex Galliarum per privilegium Papæ; qui posset concedere etiam aliis laicis, secundum dicenda n. 602.

510. §. 2. Si quis unâ die bis celebret, & quia secundâ vice celebrabit alio loco, ablationem ex prima Missa det laico communicanti, peccat graviter, tam Sacerdos quàm laicus; *Lugo* supra, agunt enim contra consuetudinem universalem Latinæ Ecclesiæ: itaque vel mittat in sacram piscinam, vel purificatorio imbibitum faciat siccari, vel potius asservet, ut aliâ die ipse vel alius sumat in Missa. Putat quidem *Gob. n. 23.* illos probabiliter excusari à peccato, quia licet remaneant guttulæ consecratæ, has tamen sumere cum vino, propriè non est communicare sub specie vini: sed standum est in sententia *Lugonis*. An licitum sit sumere species vini pro Viatico, si desit hostia, dicetur n. 611.

DUBIUM II.

De subiecto, seu suscipiente Eucharistiam.

ARTICULUS I.

Quæ requiratur in eo dispositio animæ.

511. **R**esp. Qui est in mortali, tenetur sub mortali ante sumptionem Eucharistiæ confiteri, nisi sit necessitas celebrandi vel communicandi, & Confessarius desit. Ita *Trid. sess. 13. c. 7.* & *Can. n.* ubi contrarium docentes excommunicantur de

de facto. Fundatur autem in illo Corinth. Pro-
bet autem seipsum homo, &c. Et parum refert ad
praxin, utrum tantum sit praeceptum ecclesiae
sacrum an tantum divinum, quod est probabi-
lius, ut docet Suar. Fill. & alii commun.

Dixi I. In peccato mortali. tum quia Eucharistia
delet venialia, ex opere operato: tum quia ve-
nialia, (esto comitentur, imò reddant venialiter
malam ipsam sumptionem) non ponunt obi-
cem gratiae sanctificanti. Quod si tamen multa
sint, & intra genus suum gravia, de quibus nulla
poenitentia concipitur, actualem devotionem
& fructum majorem impediunt. Suar. Lay. & alii.
Unde resolves

I. Qui dubitat, an peccarit mortaliter, vel an
mortale sit rite confessus, tenetur ante Commu-
nionem confiteri. Ita Bon. d. 4. q. 6. p. 1. ex Sanch.
Regin. Suar. & aliis.

Dixi II. Nisi sit necessitas (non quaecunque, v.g.
festi celebritas vel magna devotio, ut quidam
volunt) sed gravis sive urgens, qualis esse cense-
tur in sequentibus casibus, praemissa tamen
semper contritione, ad quam tunc teneris, nisi
de peccato, quod occurrit, fueris antè contri-
tus, Præp. Cardin. de Lug. d. 14. n. 122.

I. Periculum mortis, vel ut consecratur ho-
stia pro morituro. Suar. Kon. Lug. n. 107.

II. Si Sacrificium, vel Communio non possit
omitti absque gravi infamia vel scandalo. li-
dem Auth.

III. Si Parochus debeat celebrare ex officio,
ut populus Sacrum audiat. ib. Ob quam causam
etiam alteri, qui non est Parochus, id licere pu-
tat Dia. cum aliis n. p. 9. r. 3. R. 9. contra Palam

»*ir. 21. disp. unic. pu. 12. n. 7. in fine. Aversam, &c.*

» IV. Si urgeat præceptum de annua Commu-
 »nionem, ut docet Henr. & probabile putat Præp.
 »vel si Sacerdos non possit audire Missam, nisi ce-
 »lebrat, ut habet Henr. & Sotus, *Dian. R. 63. & 64.*
 »nec improbat *Lug. l. c.* Probabilius tamen vi-
 »dentur docere *Kon. Sa, Suar. & alii*, cessante
 »scandalo & infamia, præstare tunc Sacrum, &
 »Communione etiam Paschalem intermitte-
 »re, eo quod hæc præcepta non obligent, quan-
 »do non possunt impleri convenienter juri di-
 »vino.

» V. Si Sacerdos post consecrationem commit-
 »tat mortale, vel antè commissi recorderur, te-
 »netur elicitâ contritione, Sacrificium prosegui.
 »Si verò id fiat ante consecrationem, & præser-
 »tim ante Canonem, debet confiteri, si absque
 »nota infamiae potest, vel recedere, ut docet *Sylv.*
 »*Napar. Dian. & alii*, contra *Sotum & Henric.* qui
 »negat teneri, ob honorem Sacrificii; putatque
 »practicè esse probabile *Layman & Bonac.* eo
 »quod vix sine omni nota, Confessio decenter
 »fieri possit: nisi fortè in Missa solenni, sub cau-
 »tu vel concione: quo casu tenebitur confiteri,
 »ut notat *Sylv.* Quod si verò nec contritionem
 »possit elicere, secundùm communem senten-
 »tiam esset confitendum, vel desistendum, licet
 »*Vasq. in 3. p. tom. 3. d. 17. & Hurt. de Euchar. d. 8.*
 »putent probabile esse saltem non peccatum
 »mortaliter, quando non potest sine nota rece-
 »dere, intellige, si conatus sit elicere, vel fecit,
 »quod potuit. *V. Dian. p. 4. t. 4. R. 98. Lug. d. 9.*
 »*n. 8.* ubi idem docet. Notat autem *Dian. ex Præp.*
 »satis esse, si quis bonâ fide putet se esse contri-
 »tum, licet subdubitet.

VI.

VI. Si in scamno communicantium recor-
deris peccati mortalis, quod oblitus es confi-
teri, nec sine nota, aut scandalo gravi possis re-
cedere, ut habet Nav. Fillius. Regin. Lugo num. 12.
& alii: porrigenti autem Eucharistiam confite-
ri non expedit, nec decet, quo casu etiam si ne-
quidem possis elicere contritionem, excusat à
peccato, Hurt. l. c. Imò quidam DD. apud Hen-
riq. excusant laicum antè confessum, etiam
præcisâ notâ & scandalo, non recedentem, eò
quod is dicatur iustificatus, & probatus per
Confessionem: quam sententiam probat Tamb.
de expedita Commun. cap. 1. §. 8. potestque servire
pro scrupulosis. Vid. Regin. l. 29. n. 105. Bon. d. 4.
p. 10. Escob. t. 7. c. 6.

Dixi III. Et desit Confessarius: deesse autem cen-
seur, non ut quidam volunt, si absit is, cui solet
& cuperet confiteri, vel cui devotius aut utilius
confiteretur: neque, etsi Religiosus non possit
nisi sæculari confiteri peccata gravia, cum ali-
qua infamia Religionis, Amicus, Dian. p. 9. t. 3. R.
13. sed in sequentibus casibus:

I. Si nullus sit præsens; ad absentem verò sine
magna difficultate, (spectatâ tum debilitate, et
tate, & negotiis personæ, tum aliis circumstan-
tiis, ut æris, brevitatis temporis) adire non
possis. Bon. n. 30. ex Suar. Kon. &c.

II. Si non adsit nisi ignarus idiomatis, vel ca-
rens jurisdictione, vel excommunicatus, vel
non approbatus, vel cui non possis confiteri si-
ne gravi damno tuo vel alieno; vel si habeas
peccatum tantum reservatum, nec pateat adi-
tus ad Superiorem; vel Superior semel iterumq;
per pium Confessarium rogatus negaverit po-

»restatem absolvendi, Tamb. §. 6. ex Fag. Limitat
 »autem Dian. R. 15. si absque gravi nota præter-
 »mittere non possis, Ita Sylv. & alii. Requiritur
 »tamen in his etiam casibus contritio & pro-
 »positum confitendi; imò ex præcepto Trid. Sa-
 »cerdes, qui in tali casu celebravit, tenetur pri-
 »mâ occasione confiteri: Quod præceptum ex-
 »tendendum non videtur ad laicos, vel Sacer-
 »dotes communicantes tantum, ut contra Na-
 »var. & Fagund. docet Sylv. Dian. & Bon. q. 6. p. 1.

A D D E N D A.

512. Q. 103. Quot modis sumi possit Eucharistia. R.
 Præcipue tribus: 1. Purè materialiter, ut etiam
 sumere possunt bestiae: Et simili modo sume-
 rent homines extra statum viæ constituti, se-
 cundùm dicta n. 164., item non baptizati, ut
 n. 165. dictum est. 2. Sacramentaliter, si homo
 viator & baptizatus ore sumat & in stomachum
 demittat. Potestque hoc fieri, vel cum fructu, si
 sumat dignè, & tum dicitur sumere etiam spiri-
 tualiter; vel sine fructu, si sumat indignè, & tum
 sumet purè sacramentaliter. 3. Purè spirituali-
 ter, si vivâ fide excitatus desideret hoc Sacra-
 mentum dignè suscipere, Trid. sess. 13. c. 8. S.
 Th. q. 80. a. 1. & 2. Putavit autem Ledesma hanc
 spirituales Communionem causare gratiam
 majorem, quàm quæ respondeat operi ope-
 rantis, sed hanc sententiam vocat falsam &
 improbabilem Suar. d. 61. f. 1., quia Deus
 nullibi hoc promisit, neque ullum Sacramen-
 tum habet talem modum operandi, ut pro-
 pter solum desiderium causet gratiam ex o-
 pere operato. Lugo d. 13. n. 2. Avers. q. 8. f. 1.
 Vide-

Videri potest etiam Rayn. in Heterocl. spirit.
Tom. 16. f. 1. p. 3. pu. 6.

Q. 104. Quid addendum sit circa dispositiones 513.
animæ ad Eucharistiam Sacramentaliter recipiendam.
R. seqq.

§. 1. Adultus, aut qui aliquando fuit com-
pos rationis, debet habere intentionem saltem
habitualement, vel interpretativam suscipiendi hoc
Sacramentum, secundum dicta n. 170.

§. 2. Prærequiritur immunitas non tantum 514.
ab omni censura prohibente usum passivum Sa-
cramentorum, sed etiam ab omni peccato mor-
tali, quod postremum de fide esse docent Suar.
d. 66. f. 1. Lugo d. 14. f. 1. Dicast. d. 9. dub. 1.
contra hæreticos n. 411. relatos: itaque peccat
mortaliter, per se loquendo, qui Eucharistiam
in mortali suscipit, S. Th. q. 80. a. 4. & sequitur
ex dictis. n. 194., ubi addidi, aliquem per acci-
dens excusari posse, v. g. si sumat Eucharistiam,
ne turpius profanetur ab hæreticis, & alii casus
excusantes adduntur n. 517. & 536. Quod autem
Eucharistia cū obice suscepta reviviscat, saltem
si removeatur obex, antequam Species sint con-
sumptæ, dixi n. 200.

§. 3. Impiæ indigne communicantis re- 515.
ctè explicat Rayn. in Candel. f. 6. c. 3., ubi à n.
13. comparat Judæ, quem communicasse in
peccato docent S. Th. q. 81. a. 2. & alii communis-
simè cum Dicast. dub. 20. contra Turr. Docet ta-
men S. Thom. q. 80. a. 5. & rectè explicat Suar. f.
1. peccatum indigne communicantis non esse
omnium gravissimum, nam graviora sunt, quæ
directè contra Deum committuntur; potestque
etiam de hoc videri Dicast. dub. 2.

Y 5

§. 4.

516. §. 4. Ad vitandum mortale satis est, si quis sit in statu gratiæ, antequam hostia attingat Romachum, quia prius non est sumptio, secundum dicta n. 415., unde si sumpserit hostiam in ore, & tum advertat se non esse in statu gratiæ, debet, usquedum contritionem elicuerit, retinere hostiam in ore, Gob. tr. 4. n. 327. Imò recordans peccati mortalis vel peccans, quamdiu sumptæ species sunt præsentēs, tenetur conteri vel confiteri *Leand. n. 409.*
517. §. 5. Si quis jam accumbens scamno communicantium non possit sine infamia vel scandalo recedere, & tamen simul agnoscat se non esse in gratia, neque etiam, quantumvis conatus sit, ob perturbationem mentis vel brevitatem temporis possit elicere contritionem, si communice, præter *Hurt.*, quem citat *Busenb.*, excusant eum saltem à mortali *Vasq. Ochag. Dian. Leand. n. 380. Lugo d. 14. n. 3.*, quia moralis necessitas tollit irreverentiam: *Dicast. d. 9. n. 6.* putat casum illum esse moraliter impossibilem, quia si conetur, gratia Dei non deerit, si tamen casus contingeret, videretur consentire.
518. §. 6. Si præmitti non possit confessio peccati mortalis, prærequiritur perfecta contritio de illo, saltem existimata, neque sufficit attritio, & ideo oppositam sententiam esse improbabilem, nec posse absque temeritatis nota doceri, putant *Suar. Tur. Aver/a q. 8. f. 7. §. Inprimis.* Sicque docetur ab omnibus Theologis, inquit *Lugo n. 11.* Ratio autem est, quia certum est per attritionem sine Sacramento non reddi gratiam, ergo talis certus esset se communicare in mortali, adeoque cum obice gratiæ, quod est mortale, secundum dicta n. 194. §. 7.

§. 7. Non prærequiritur expletio poenitentiz à Confessario injunctæ, uti voluerunt quidam Lovanienses, hinc Alexander VIII. damnavit hanc 22. propositionem: *Sacrilegi sunt iudicandi, qui jus ad Communionem percipiendam prætendunt, antequam condignam de delictis suis poenitentiam egerint.* Idem constat à Posteriori, nam si ante Communionem deberet esse satisfactum pro peccatis, Ecclesia malè prærequireret Communionem ad lucrandas indulgentias loco satisfactionis pro peccatis.

§. 8. Nec prærequiritur amor purissimus, uti etiam certum est contra aliquos Lovanienses, qui dixerunt hominem ante Communionem debere esse liberum etiam ab omni malo habitu, & habere amorem sine ulla mixtione amoris imperfecti, sed Alex. VII. etiam damnavit hanc 23. prop. *Similiter arcendi sunt à sacra Communionem, quibus nondum inest amor Dei purissimus & omnis mixtionis expertus.* Eundem errorem eruditè confutat Rhod. d. 1. q. 4. f. 1. §. 3. Nec obstat S. Dionys. de Eccles. Hierarch. c. 3. præquirens omnimodam corruptæ pravitatis expiationem, & quandam Deificationem hominis communicaturi, nam hæc consilii sunt, non præcepti. Liber audire S. Francis. Salesium p. 1. Introduct. ad vitam devotam c. 21. Si mundani à te petant, cur tam sepe communices, dic eis, quòd id facias, ut Deum amare discas, ut te purges à tuis imperfectionibus, ut te liberes à tuis miseriis, ... ut confortes in tuis infirmitatibus: Dic eis, quòd duo hominum genera sepe communicare debeant, perfecti, quia omnino bene dispositi, injuriam facerent, si ad fontem perfectionis non accederent; & imperfecti, ut justè ad perfectionem prætendere possint;

sint; fortes, ut non infirmetur, infirmi, ut fortifcentur; aegroti, ut sanentur; sani, ne morbo corripantur. Dic eis, quod hoc S. Sacramentum accipias, ut digne suscipere discas, quia raro bene fit, in quo se raro quis exercet. In eundem sensum Dominica 23. post Pentecosten orat Ecclesia in postcommunionem, ut quidquid in nostra mente vitiosum est, dono medicationis hujus Sacramenti curetur.

511. §. 9. Non est opus, ut inter peccatum mortale commissum & Communionem intercedat longa mora temporis, si enim serio poeniteat & confessus sit, nihil est, cur à Communionem arceatur, *Suar. f. 8. Aversa q. 3. f. 5. §. ult. cum communi, contra multos antiquos. Consilii tamen est, possetque etiam esse veniale, si accedat paulò post peccatum, praesertim carnale externum, quia mens solet tunc nimium esse perturbata, & affectus male ordinatus. V. Moyam t. 1. tr. 4. q. 8. & Rayn. in Heterocl. spirit. Tomo 16. f. 1. p. 3. n. 41. 49.*

512. §. 10. Communior & probabilior sententia est, cum *S. Aug. Suar. Laym. Tann. Rhod. Lugo d. 4. f. 2. Aversa q. 7. f. 5. §. Præterea. Gob. t. 4. n. 219. contra Ledesm. Vasq. Sa, J. Sanch. d. 22. n. 9. Leand. n. 380., quorum sententiam Tambur. de Comm. c. 1. n. 11. & Dicast. d. 9. dub. 3. vocant probabilem, quod is peccet peccato veniali specialis irreverentiae, qui communicat cum veniali afficiente actum Communionis, v. g. cum actu vanae gloriae concomitante, cum voluntaria distractione, cum actuali complacentia in peccato veniali, nolens excludere peccatum veniale impediens devotionem &c., quia ratione ipsius Eucharistiae redundat specialis indecentia in illud*

illud veniale concomitans, aut etiam in susceptionem ipsam Eucharistiae, nam sicuti est irreverentia, distrahi dum communicas, ita videtur irreverentia, communicare dum distraheris. Quod autem in susceptione Eucharistiae possit peccari tantum venialiter, optimè probat Lugo d. 15. s. 1. contra J. Sanch. Per veniale actuale autem non impediri collationem gratiae, rectè probat Rayn. n. 6.

§. 11. Ad effectum principale hujus Sacramenti non necessariò praequiratur fides actualis, uti dictum est n. 156.; nec actualis devotio, secundum dicta n. 193. Optima autem & maxime utilis devotio actualis consistit in actibus Fidei, Spei, Charitatis & aliarum virtutum supernaturalium: Estque id notandum, quod dixi l. 2. n. 6., hostiam consecratam esse absolute adorandam, supponendo pro certo, quod Christus sit in ea praesens, cum non sit prudens ratio hic & nunc dubitandi de valida consecratione: potestque de hoc videri etiam *Aversa* q. 9. s. 3. §. Sexto. Rectè autem notat *Arcud.* l. 3. à c. 19. usque ad 24., quamvis Graeci panem & vinum benedicant, antequam deferant ad aram, ut consecretur, tamen malè facere populum adorando hunc panem & vinum: Quomodo autem praeterea Christus in Eucharistia sit adorandus, & quomodo imago Christi sit magis adoranda quam talis panis aut vinum benedictum, rectè explicat c. 23.

§. 12. Probabile est Eucharistiam, quamdiu in stomacho est, causare plures gratias, si accedant meliores dispositiones, *Cajet. Gabr. Richard.* *Con. Regin. Suar.* d. 63. s. 7. *Valent.* d. 6. q. 7. p. 1. *Amic.*

523.

524.

Amic. d. 25. f. 2. Lugo d. 12. à nu. 46. Aversa q. 7. f. 4. Leand. n. 409. Rhod. suprâ f. 2. §. 3. Bosio f. 7. Concl. 5. Gonet d. 8. nu. 37. contra Sor. Ledesm. Vasq. Henriq. Bonac. Rayn. f. 4. c. 4. nu. 4. Arr. d. 41. n. 9. Bernal d. 41. f. 1. §. 3. Dicast. d. 8. dub. 3. Esp. q. 69. ad 4. Maurum q. 103. n. 3. Castrop. p. 9. §. 1. n. 3. Suadetur 1. quia hæc opinio est magis pia, & conformior bonitati ac liberalitati Christi, qui non vult commorationem suam ibi otiosam esse, si subiectum melius disponatur. 2. Eadem opinio magis excitat devotionem, quam fideles intendunt etiam ex spe maioris fructus. 3. Et præcipue, quia Eucharistia, cum sit permanens, causat ad modum causarum naturalium, secundum dispositionem subiecti, ergo sicuti agens naturale, v. g. ignis pergit successive plus producere caloris, si subiectum melius disponatur, ita pie sperare possumus de Eucharistia. Conf. nam Conc. Florent. in Decreto Eugenii IV. ad Armenos dicit, Eucharistiam operari quoad vitam spiritualem omnem effectum, quem materialis cibus quoad vitam agit corporalem, sed cibus corporalis ita successive causat operationem suam secundum applicationem dispositionis, per quam digeritur, ergo. Si dicas, inde sequi, quod Eucharistia, licet nulla melior dispositio accedat, semper causet gratiam successive, imò etiam quando desit, quia cibus corporalis semper nutrit successive, & tum tantum quando desit, contra est, quod Florent. non asserat similitudinem adæquatam, sed quantum auctoritas & recta ratio dicere permittunt; ratio autem dissimilitudinis hinc est, quia nutritio corporalis invenit dispositiones contrarias, & requirit

quirit successivas applicationes materię alimentari ad diversas partes corporis alendi, hinc ipsa semper est successiva; ideo autem fit, quando cibus deficit, quia ut cibus nutriet, debet converti in substantiam aliti, ergo debet desinere: utrumque oppositum est in Eucharistia, quę apud dignę suscipientem non invenit contrarium, & cum primũ stomachum attingit, jam applicata est, quantum secundũ præsentem dispositionem applicari potest; denique ipsa non debet converti, sed potius debet in se convertere hominem, ergo ipsa non debet semper causare successive, multò minùs, quando deficit.

Obji. 1. Reliqua Sacramenta causant tantũ 525.
in usu, ergo etiam Eucharistia. R. n. seq. reliqua Sacramenta consistunt in ipso usu, Eucharistia non includit usum, & quamvis prærequirat tanquam conditionem, ut causet, tamen virtus causativa manet post usum, & causat, non ratione usũs, sed ratione rei per usum acceptę & post usum permanentis.

Inst. Soli manducationi præsentis promittit Christus gratiam, Joannis 6. v. 55. qui manducat &c. R. n. aff., nam etiam v. 52. dicit, Si quis manducaverit &c. Itaque ponitur præsens, quamvis conveniat etiam præterito, sicuti sumentis medicinam promittitur sanitas, non ideo causanda, quando sumptio præsens est, sed communiter quando est præterita.

Obji. 2. Si successive causatur major gratia ad- 526.
veniente dispositione meliore, ergo continuo semper causabitur major gratia, quia Sacramentum primo instanti causat gratiam, adeoq; reddit subiectum melius dispositum, ut sequente instanti

stante

stante causetur major gratia, & ita consequenter. *R. n. seq.*, quia per dispositionem intelligitur aliquid, quod homo hic & nunc habet independentem ab hoc Sacramento. *Lugo n. 50. Amic. n. 31.*

527. *Obji. 3.* Ergo sacrilegus erit, qui post dignam sumptionem, Christo adhuc praesente peccabit mortaliter, quia ponet obicem alteri effectui Sacramenti. *R. 1. Suar.* concedit seq., dicens per hoc fieri specialem injuriam Christo, quod Sacramentum impediatur, quo minus possit esse verum signum gratiae amplioris. Si tamen aliquis antè sumpserit indignè, & in malo statu perseveret, rectè dicit *Suar.* esse tantum aggravationem ejusdem moraliter sacrilegii; adhuc tamen tenebitur conteri, ut Sacramentum habere possit suum effectum gratiae, antequam desinat. *R. 2. Lugo n. 59.* negat seq., quia non ponit obicem primario effectui Sacramenti, sed tantum incremento gratiae, quod non tenebatur procurare, ergo sicuti non peccat, qui non ponit meliorem dispositionem, ita nec qui tum peccabit.

528. §. 13. Non est opus, ut posteriores actus virtutum, qui dicuntur facere dispositionem meliorem, fiat intensiores prioribus, hoc ipso enim, quod actus etiam remissior accedat ad alium actum priorem, hi duo melius disponunt subiectum, quam unus tantum eorum; imò rectè notat *Lugo n. 54.* longiorem continuationem ejusdem actus esse dispositionem meliorem, sicuti enim melius ad gratiam dispositus esset, qui ante Communionem actum charitatis continuasset per integrum quadrantem, quam qui tantum per medium, ita etiam qui post Communionem, supposito, quod Christus per quadrantem maneat in Romacho praesens. §. 14.

§. 14. Si quis in susceptione primarum spe- 529.
 cierum fuisset remissè dispositus, & in susce-
 ptione ultimæ esset perfectius dispositus, acci-
 peret novam gratiam, respondentem huic po-
 stremæ dispositioni, uti cum communiore ha-
 bet Escobar l. 20. n. 479 Deinde Castrop. p. 9.
 §. 1. n. 6. dicit esse certum, docentque etiam alii
 communiter cum Escob. n. 476., si quis indignè
 sumpsisset primas partes, & postea contritus sus-
 ciperet ultimam, accepturum esse gratiam in
 sumptione ultimæ partis, quia tum est digna
 sumptio. Nec obstat, sumptionem primam & se-
 cundam esse unam moraliter, & esse simpliciter
 indignam, nam gratia non causatur per sumptio-
 nem, sed per Sacramentum, quando jam desuit
 moraliter & retractata est indigna sumptio, & è
 contrà successit digna sumptio ultimæ partis.

§. 15. Si plures partes ejusdem speciei su- 530.
 mantur successivè & in eadem dispositione, in
 sumptione primæ partis causatur totus effectus
 gratiæ, uti tenent S. Th. q. 79. a. 7. ad 3. Suar. d.
 63. s. 5. Rayn. s. 4. c. 4. n. 15. alique communissi-
 mè, quia est tantum unicum Sacramentum, nec
 est ratio dicendi, quòd effectus suspendatur usq;
 ad adventum alterius sumptionis contingenter
 eventuræ; neque etiam causa est, cur augeatur,
 cum sumptio primæ partis applicarit totam vir-
 tutem causativam; neque accedat melior dispo-
 sitio.

Obji. Gratia in extrema Unctione non causa- 531.
 tur, nisi quando completur ultima unctio, uti
 habet S. Thom. in supplem. q. 30. a. 1. ad 3., er-
 go etiam in Eucharistia, quando completur to-
 ta sumptio. R. dato ant. n. conseq. S. Thom. pu-
 tat

rat singulas *Unctiones* esse de *essentia* *extremæ* *Unctionis*, ideoque non *existere* ullâ *ratione* hoc *Sacramentum*, nisi jam *posita* sit *ultima unctio*: *oppositum* est in *Eucharistia*, nam nulla *sumptio* est de *essentia* *Eucharistiæ*, quæ tota *existit* ante & post *sumptionem*; prima autem *sumptio* *sufficienter* applicat *Eucharistiam*. Dixi, dato *ante*. nam valde *probabile* est cum *Con. Laym. Dic. an. p. 3. t. 4. R. 168.*, quamvis *singulorum* *sensuum* *unctiones* non *sint* *integrum* & *completum* *Sacramentum* *extremæ* *Unctionis*, attamen esse quasi *incompleta* *Sacramenta*, ad similem *modum*, quo *singuli* *Ordines* *sunt* *Sacramentum* *inadequatum* *Ordinis*, vel quo *species* *panis* *sunt* *seorsim* *Sacramentum* *Corporis*, & *species* *vini* *seorsim* *Sacramentum* *Sanguinis*, quæ etiam *seorsim* *causent* *speciales* *gratias* *sibi* *respondentes*, quidquid in *contrarium* pugnet *Dicast. de extrema Unctione* *dub. 3.*

532. *Inst.* Si *sumptioni* *ultimæ* *partis* non *respondet* *causatio* *ullius* *gratiæ*, ergo qui *partem* *primam* *sumpsisset* *dignè*, & *postea* *mortaliter* *peccaret*, *sumeretque* *reliquas* *indignè*, non *peccaret* *mortaliter*, quia non *poneret* *obicem* *gratiæ*, utpote jam *antecedenter* *causata*. *Re.* cum *Lugo d. 12. n. 62.* *negando* *seq.*, nam etiam *pars* *ultima* *debet* *esse*, & *secundum* *se* *est*, *independenter* *à* *prima*, verum *signum* *gratiæ*, quamvis *hanc* *actu* *causare* *non* *debeat*, nisi *sub* *conditione*, quod *prior* *pars* *non* *causarit*; sic autem *indignè* *sumens* *hanc* *ultimam* *partem*, *falsificaret* *illud* *signum*, quia *falsum* *esset* *illam* *partem* *causaturam* *fuisse* *gratiam*, si *pars* *prior* *non* *causasset*, *fuiſſet* *enim* *impedita* *per* *peccatum* *mortale*, quod *supervenisset*.

Q. 105. Quid præterea notandum sit circa præ- 533.
ceptum confitendi mortalia ante Communionem. R.
seqq.

§. 1. Ut hoc præceptum non obliget, duo debent concurrere, nempe ut desit copia Confessarii, & adsit necessitas communicandi; unde si adsit Confessarius, per se loquendo, est obligatio confitendi, aut si desit Confessarius, & non sit necessitas communicandi, non est licitum communicare sine prævia Confessione.

§. 2. Satis est adesse aliquem Confessarium, 534.
quamvis non adsit, quem velles, vel tuus ordinarius, uti satis certum est contra aliquos apud Mendo diff. 11. q. 1. à n. 8. Dicunt autem Gob. t. 3. n. 431. & t. 4. n. 242. Marchant. in Res. Pal. de Sacram. t. 4. c. 2. q. 1. tunc deesse copiam omnis Confessarii, si quis deberet ire ad duas horas, & per totidem redire: aliqui cum Rhodes ponunt unam integram leucam; Canus putavit absolute sufficere quinque quadrantes; sed Aversa q. 8. l. 6. §. Deinde. & Dicast. d. 9. n. 104. cum communi melius dicunt, hoc metiendum esse ex circumstantiis, ideoque regulam generalem esse, quando distantia tanta est, ut ob difficultatem itineris, vel brevitatem temporis, vel necessaria negotia, vel periculum scandali aut infamiae, iudicio prudentis non possit adire Confessarium sine magno incommodo, tum non esse copiam Confessarii.

§. 3. Necessitas communicandi est in casibus 635.
à Busenb. n. 511. recensitis; quibus addit Gob. t. 7. n. 382., si diu abstinendum esset à Communionem & Confessione, non tamen si tantum brevi tempore: Item si Confessio deberet esse lon-

ga, & non posset perfici, nec omitti Communio sine infamia vel scandalo, *Aversa* §. *Posses*. Putatque *Gran.* poenitentem posse cum dimidiata Confessione absolvi, cum onere postea proseguendi totam, quod verum est saltem de infirmo periclitante de morte; si tamen non esset periculum mortis, *Zambr.* dicit cum solam contritionem præmittendam, & potius totam Confessionem differendam, quam dimidiandam, quas omnes sententias *Tamb.* de Commun. c. 1. à n. 36. vocat probabiles. Notant tamen omnes communiter, onus Capellaniz non esse necessitatem sufficientem, quia obligatio celebrandi censetur suscepta, quantum fieri potest cum debita decencia. Nec sufficit paupertas egentis Sacerdotis, nisi esset valde gravis: Nec observatio voti, & probabiliter etiam nullius præcepti humani, quia hæc non obligant, quando est moralis impossibilitas implendi debite & legitime, *Lugo* n. 117. *Tamb.* n. 43.

536. §. 4. Ad necessitatem hinc ratione scandali vel infamiz, requiritur prudens metus, non cujuscunque scandali vel infamiz, sed scandali gravis vel infamiz notabilis. *S. Thom.* *Suar.* *Præpos. Gob.* t. 4 n. 256. Hinc non sufficit, quod sis habendus minus devotus quam alii, aut quod alii in genere mirabuntur. Putant tamen aliqui apud *Dian.* p. 9. t. 3. R. 20. sufficere metum admirationis in populo, eo quod hæc non soleat esse sine suspicionem peccati, sed DD. communiter sentiunt contrarium, teste *Dian.* Hinc limant & dicunt *Suar.* & *Gob.* tunc sufficere, quando timetur, ne ex illa admiratione leves homines accipiant occasionem temerè judicandi & detrahendi. Nec

obstat

obstat, quod opponit Lugo n. 118., nempe etiam occasionem dari sic judicandi, si confiteretur, neque tamen excusari à Confessione; nam contrarium est, quod omnes sciant Sacerdotem saepe confiteri, quamvis mortalia non habeat, ergo ex Confessione non ita suspicaretur populus, adesse mortale. Addunt Authores communiter, inter cetera etiam hoc consilium, ut qui est in mortali, nec potest confiteri vel conteri, comedat aut bibat aliquid coram aliis, quasi per inadvertentiam, sicque se excuset ob defectum jejunii, & quamvis fortè nascatur levis suspicio mali statûs, hæc non est tanti facienda, debetque hoc attribuere suæ malitiæ & impœnitentiæ.

§. 5. Peccat, qui in Paschate indignè communicat, ne infamiam subeat, deberet enim se disponere per contritionem & Confessionem, aut posset aliter declinare infamiam. Gob. post n. 257. 537.

§. 6. Etiam excommunicato licitum est in necessitate communicare, uti contra Sot. Syl. Rosell. & alios docent Suar. Vasq. Lugo à n. 99. Tamb. n. 26. & 44. Dicast. n. 80. & iterum à n. 126. Si enim hoc possit peccator; potest excommunicatus, cum hic præcepto tantum humano, ille divino prohibeatur; neque præcepta humane vel censuræ obligant in tanta necessitate & cum tanto damno. Notant autem Suar. & Sanch. contra Vasq. talem excommunicatum, si habeat reservatam, posse, imò Lugo & Dicast. dicunt debere, si potest, confiteri non reservatam, & absolvi etiam à reservatis indirectè: quod etiam valet de suspensio & irregulari. 538.

§. 7. Qui confessus est, sed inculpabiliter 539.

omisit mortale, tenetur hoc confiteri, antequam communicet, uti habet communissima cum Lugo n. 126. & Dicast. à n. 10. & 21.; neque opposita videtur tuta in praxi, quamvis illam aliqui teneant, alii probabilem judicent cum Honorat. Fabri in Apolog. t. 1. pag. 384., & malè pro hac citatur Regin., uti ostendit Moya t. 4. q. 5., item malè citatur Præpos., uti ostendit Gob. à n. 243. Rationes autem communiter afferri solitæ pro hac ultima sententia nihil evincunt, uti ostendunt Lugo, Dicast. Sylv. p. 2. V. Confessio, cas. 3., ideoque Arr. d. 46. n. 27. dicit absolute defendi non posse, Moya n. 9. vocat improbabilem: hinc sententia nostra probatur, tum quia talis est praxis & sensus omnium fidelium, tum etiam quia non tantum est præceptum confitendi mortalia ante Communionem, sed etiam confitendi omnia mortalia.

540. §. 8. Si quis confessus sit mortale tanquam dubium, & ante Communionem agnoscat esse certum, probabilius est cum Dian. p. 9. t. 3. R. 6. & Schild. de Conf. t. 6. n. 25. debere iterum confiteri tanquam certum, priusquam communicet, quia necdum est confessus, uti illius est sibi conscius: Alii tamen cum Henriq. Caram. & Leand. dicunt non teneri, quod Gob. n. 214. dicit esse probabiliter tutum in conscientia, Pelliz. & Tamb. apud Dian. supra dicunt esse probabile, quia ab illo peccato ut dubio directe est absolutus, nec apparet necessitas petendi ante Communionem absolutionem alteram directam ab illo tanquam certo, esto in proxima Confessione ad hoc teneatur, uti dicetur de Pœnitentia.

541. Obi. Apostolus tantum promulgat præceptum

ptum probandi se, atqui probare se non est confiteri, sed tantum est se examinare, uti docent SS. PP. S. Thom. apud Bosco f. 10. n. 16., ergo. R. Apostolus vult examen, sed tale, ut si reperit se innocentem, sufficiat examen; si autem agnoscat se nocentem, confiteatur, quia nondum probatus est eâ probatione, quam ecclesiastica consuetudo declarat esse necessariam, quæ est, ut homo iudicet se non habere mortale, quod non sit confessus, uti ex Trident. constat, cuius verba referam n. 543.

§. 9. Si quis non potens recedere à scamno 542
communicantium, recordetur mortalis, non quidem confessi, sed commissi aut ultimam contritionem vel absolutionem, pro qua dolorem universalem habuerat, potest communicare sine novo dolore, quia est in gratia, & tantum tenebitur suo tempore peccatum illud directe subicere clavibus. Lugo n. 122. Dicast. d. 9. dub. 1. Gob. n. 255.

Q. 106. Quid addendum sit circa Sacerdotem, qui 543
necessitate urgente absque prævia Confessione celebravit. R. seqq.

§. 1. Trident. Sess. 13. c. 7. sic habet, Communicare volenti revocandum est in memoriam Apostoli præceptum, probeat autem seipsum homo: ecclesiastica autem consuetudo declarat eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissa Sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat, quod à Christianis omnibus, etiam ab illis Sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc sancta Synodus perpetuo servandum esse decrevit, modo non desit illis copia Confessarii: quod si necessi-

tate urgente Sacerdos absque praevia Confessione celebraverit, quamprimum confiteatur. His autem verbis non proponi tantum consilium, sed esse praeceptum, declaravit Alex VII. damnans hanc prop. 38. Mandatum Tridentini factum Sacerdoti sacrificanti ex necessitate cum peccato mortali confitendi quamprimum, est consilium non praeceptum. Est itaque praeceptum ecclesiasticum, uti habet communis cum Lugo d. 14. f. 7. Dicast. d. 9. n. 14. Obligat tamen sub mortali, tum quia Confessio est de se materia gravis praecepti, & multum facit ad reverentiam huius Sacramenti, tum etiam, quia obligatio levis non solet tam serio & reflexe inculcari. Gob. t. 3. n. 438. Quia tamen latum est à Trid., ubi hoc Concilium non est receptum, ibi non obligat illud praeceptum.

544. §. 2. Si Sacerdos non celebrans communicavit in mortali, non tenetur postea quamprimum confiteri, sed satis est, si confiteatur, quando volet iterum communicare; quia Trid. loquitur de Sacerdote celebrante; & cum materia sit odiosa, non debet extendi; ita praefer citatos à Busenb. Marchant. Dicast. Aversa q. 8. f. 7. §. Nonò.

545. §. 3. Tò, quamprimum. explicari non debet, quamprimum talis Sacerdos volet iterum celebrare, ista enim obligatio antecederet erat, & Trid. imposuit novam, quae non erat: Nec obstat, quod forte sit praxis contraria apud quosdam Sacerdotes in Germania, uti testatur Gob. t. 3. n. 438. Nam praxin illam reprobatur, partim S. Congreg. declarans teneri quamprimum, id est, tertio saltem die post illam Missam sine Confessione

sione peractam, quod etiam plures tenent apud Leandrum n. 390.; partim Alexander VII. damnans hanc prop. 37. Illa particula, quamprimum, intelligitur, cum Sacerdos suo tempore confitebitur. Addit recte Lugo n. 162. fieri posse, ut eadem die obligetur, si nempe praevideat, se intra triduum debere celebrare, & post hanc diem non habiturum copiam Confessarii; sed recte notat Dicast. n. 173. istam obligationem hodie confitendi potius nasci ex praecepto divino confitendi omnia mortalia ante Communionem.

§. 4. Docent Suar. Vasq. Sayr. Marchant. 546. Nugn. Lugo n. 150. Dian. p. 2. t. 14. R. 61. Dicast. n. 155. Aversa S. Quinto. Jo. Sanch. d. 31. n. 12. Gob. n. 440. Pelliz. De Regular. t. 6. c. 1. n. 69. Leander n. 385., & in hoc conveniunt ferè omnes, inquit Moya t. 4. q. 6. §. 1. citans valde multos, quod Sacerdos non teneatur hoc praecepto, si habens copiam Confessarii non sit confessus ex malitia, quia licet gravius peccet, tamen in praeceptis positivis non valet argumentum à minori ad majus, vel ad simile, uti cum communi Lugo in Resp. Mor. l. 4. dub. 47. n. 5.; Trid. autem tantum loquitur de eo, qui necessitate urgente celebravit sine Confessione praevia, sed si fuerit copia Confessarii, non fuit necessitas urgens celebrandi absque Confessione praevia, ergo nec tum tenebitur ad confitendum quamprimum. Hæc sententia est probabilis, sed Sylvius & alii, etiam probabiliter contradicunt, quia Trid. non supposuit tantam fore malitiam Sacerdotis; quæ si adsit, mens ejus videtur fuisse, ut saltem statim post Missam obligationi satisfaceret; unde etiam secundum Gob. & alios multo

magis tenebitur quamprimum confiteri, qui celebravit carens Confessario, & ita dispositus, ut quamvis adfuisset Confessarius, tamen noluiſſet confiteri, hic enim reipsa in defectu Confessarii, urgente necessitate celebravit. Item ille tenebitur, qui habens copiam Confessarii celebravit etiam omiſſa contritione, uti rectè Lugo ſuprà *Amic. d. 26. n. 33.*, quamvis *Dicaſt. n. 156.* etiam hic ſubdubitet, ſi non celebravit ex neceſſitate ſed pura malitia.

547. §. 5. Si Sacerdos confessus eſt, ſed oblitus fuit mortale, quod occurrerat memoriæ ante celebrationem, neque tamen potuit iterum confiteri, tenebitur ſtatim poſt confiteri, quia celebravit ſibi conſcius mortalis, ſine prævia illius Confeſſione, Lugo n. 151. *Dicaſt. à n. 160. Averſa §. Octavo. Pelliz. ſuprà. Leander n. 389.* dicens eſſe certiffimum. Et idem eſt, ſi omiſerit peccata reſervata, *Pelliz.* Econtrà, ſi præmiſſa Confeſſione celebravit immemor alicujus mortalis, quod tamen commiſerat, probabile eſt cum *Marchant.* non teneri ſtatim poſt confiteri, quia non celebravit abſque prævia Confeſſione, ſibi conſcius peccati mortalis; ex quo inferunt *Marchant. Gob. Dicaſt. n. 150. contra Præpoſ.*, quamvis non præmiſiſſet Confeſſionem, ſi tamen celebravit immemor mortalis, etiam non teneri, etiamſi in Miſſa poſt Communionem recorderetur mortalis, uti habent *Bonac. & Averſ. §. Sexto. Leander n. 385.* quia *Trid.* prius dixerat, ut nemo conſcius peccati mortalis accederet, ergo quando addit, quod ſi Sacerdos celebraverit, videtur innuere, ſi celebraverit conſcius peccati mortalis, & abſque prævia Confeſſione, ergo ſi non fuerit con-

consciens, non tenebitur statim post confiteri. Ex quo infert *Moya* n. 5. idem esse, quamvis Sacerdos ex negligentia graviter culpabili non agnovisset suum peccatum, quia reipsa tunc adhuc non celebrat, conscius sibi peccati mortalis.

§ 6. Plerique cum *Gob.* supra docent, Sacer- 548.
dorem teneri illo præcepto, si ante consecrationem, vel etiam prius ante Communionem committat aut recorderetur peccati mortalis, tum enim esturgens necessitas celebrandi sine prævia Confessione, neque tum adest copia Confessarii, sed contradicunt alii cum *Pelliz.* n. 79., quia Rubrica de illo, qui ante Missam, dicit, ut conteratur, & statim post confiteatur: de illo autem, qui intra Missam, tantum dicit, ut conteratur. Putant etiam *Vasq. Sayr. Sylv. Moya* supra, *Dian.* p. 2. t. 14. R. 61., & defendi posse dicit *Aversa* §. Septimo, si Sacerdos ante Missam omittat confiteri, non quia desit copia Confessarii, sed quia timet infamiam vel scandalum, non teneri illo præcepto, tum quia non omisit confiteri propter defectum Confessarii, quod *Trident.* videtur requirere, tum præcipue, quia ibi non omisit præviam Confessionem, cum præviè ante Missam non habuerit conscientiam peccati, & hanc sententiam probabilem esse dicunt *Lugo* n. 140. *Di-*
cast. à n. 151.

§. 7. *Dian. Lugo, Amic Pelliz. Leander* n. 385. 549.
J. Sanch. d. 31. n. 13. *Aversa* §. Nonò, dicunt etiam illum teneri præcepto, qui die Veneris sancto celebrans officium, communicavit sine Confessione peccati mortalis, quia, quamvis non consecret, tamen communicat sacerdotaliter: Idem dicunt cum *Suar. Vasq. & aliis*, si post
con-

consecrationem compleat Sacrificium alterius Sacerdotis deficientis : Rectè tamen notat *Di-cast.* à n. 157. ista non esse adeo certa , cùm enim hæc materia sit odiosa , posset aliquis dicere *Tri-dent.* intelligi debere in rigore de illo , qui verè ipsemet celebrat Missam , id est , consecrat & communicat.

ARTICULUS II.

Quæ requiratur dispositio corporis.

550. **R** Esp. I. Nulla corporis macula per se impe-dit susceptionem Eucharistiæ, cùm parùm
 „ faciat ad bonitatem vel malitiam moralem;
 „ potest tamen aliquando per accidens impedire,
 „ propter affectus secutos. Ita *commun.* Undere-solves
 „ I. Non impedit pollutio involuntaria, imò
 „ nec voluntaria per poenitentiam expiata, nisi
 „ effectum malignum, v. g. turpem recordatio-nem ac delectationem, vel distractionem &
 „ perturbationem animi relinquat : eo enim ca-su, uti & semper, post culpabilem, præstat, ac
 „ secundùm sententiam communem, sub venia-li debet differri, nisi aliud suadeat justa aliqua
 „ causa, v. g. magnus fructus festivitatis, regula
 „ Ordinis; vel si à dæmone excitata putetur, ad
 „ Communionis frequentiam impediendam,
 „ *Sanch. l. 9. de Matr. d. 13. Bonac. d. 4. q. 6. p. 2.*
 „ *Lug. d. 15 f. 1.*
 „ II. Neque actus conjugalis impedit; etsi de-cens & consilii sit, abstinuisse saltem nocte pro-ximè antecedente, si raro communice. Ita *Fill.*
 „ &

& Sanch. l. c. Escob. t. 7. E. 6. n. 83. Intellige, si debi-
tū peti- tum ex necessitate reddidit, nec
ullam inde animi perturbationem aut affectum
ad res venereas patitur: si verò voluptatis causā
fecisset, eo die abstinendum esse, (præsertim
si malignus effectus subsequutus fuisset) docet
Regin. l. 29. n. 117. Lay. l. 5. t. 4. cap. 6. nu. 15. &
16. Mart. Perez d. 49. s. 3. num. 8. addens esse
tantum veniale; imò indecentiam justā causā
posse resarciri.

III. Similiter etsi decens & consilii sit, sum-
ptā Communionē abstinere eo die à copula; li-
cita nihilominus est ex bono fine, v. g. ex amore
prolis, ad vitandum incontinentiæ periculum,
vel ad debitum reddendum. Tambur. c. 3. §. 6.
ex Sanch. l. 9. d. 13. & Marchin.

Resp. II. Ex præcepto Ecclesiæ tenetur com-
municaturus, sub mortali, regulariter esse jeju-
nus, jejunio naturali, id est, ut à medio noctis
nihil omnino per modum cibi, potus, aut me-
dicinæ sumpserit. Ita commun. Et est certum
ex Conciliis, quæ vide apud Fill. Lay. Bon. Lug
l. c. Unde resolves

I. Etsi parvitas materiæ non excuset hîc, non
obstat tamen Communioni, Primò, Reliquias
ciborum inter dentes hærentes trajicere casu,
(negat enim Præp. Vasq. & alii, si fiat de indu-
stria, contra Tan. Kon. q. 80. a. 8. nu. 47. & Dian.
qui contrarium probabile affirmant) licet eas
expuere omnino debeat, Dian. t. 4. de Sacr. Res.
37. & p. 4. t. 4. Resol. 104. Vid. Escob. tr. 7. E. 6. &
Lug. n. 63. ubi notat, sententiam istam Tann. &
Dianæ ad hoc servire, ut studiosè dentes antè
expurgare, ne quid fortè casu decidat, non te-
nearis.

»nearis. Secundo, Sanguinem vel alium humo-
 »rem ex capite defluentem vel guttulam aquæ
 »aut vini, casu per ablutionem oris, vel guttu-
 »lam iusculi, dum sapor exploratur, per modum
 »salivæ, cui mixta est, vel culicem inter respi-
 »randum trajicere. Ratio, tum quia hæc aut non
 »sumuntur, scilicet ad extrinsecum, aut non per
 »modum cibi aut potus, *Vid. Fagund. præc. 3. cap.*
 »5. *Lug. n. 23.* Tertiò, Si aromata vel folium ta-
 »baci, ex causa ori imponas, mastices, vel quid
 »aliud gustes, modò nihil transmittas, *Præp. in*
 »3. p. q. 80. a. 8. d. 1. num. 39. *Lugo R. mor. l. 1. d. 9.*
 »Idem de fumo tabaci, docet *Gran. in 3. p. 6. 5. t.*
 »10. d. 8. n. 4. (licet indecens valde id videatur,
 »nisi iusta ex causa fiat) & *Escob. t. 8. E. 6.* ubi de
 »eiusdem pulvere per nares attracto idem colli-
 »git ex *Suar. & Fagund.* Idem tenet *Dian. p. 8. t. 7.*
 »R. 3. & *Lugo ibid.*

» II. Probabile est non impedire Communio-
 »nem, si frustillum ligni, chartæ, unguium, vella-
 »pillum deglutias, quia non habet rationem ci-
 »bi vel potus. Ita *Dian. R. 38.* & tract. de celeb. R.
 »52. ex *Ledes. & Sanch. contra Henric. Regin. Lay.*
 »& alios, quorum sententia tutior est. V. *Lug. &*
 »*Escob.*

» III. Non licet communicare his casibus:

» 1. Si saccharum, liquorem glycyrrhizæ, ore re-
 »solutum cum saliva trajicias: Si verò dubium
 »sit, num quid deglutiveris, vel an factum sit
 »post duodecimam, probabiliter docet *Laym. l.*
 »1. t. 1. ca. 1. contra *Sanch. Fag.* non impedire
 »Communione vel Sacrificium. V. *Dian. R. 29.*
 »& *suprà l. 1. t. 1. c. 2. d. 3.*

2. Si

2. Si vespere incumbens aliquid ori contra-
raucedinem imposueris, nisi ceruus sis, post me-
dium noctis te nihil transmississe. Ita *Suar. Fill*
Lugo n. 37. & alii. Licitum autem est, inter horo-
logia dissonantia quodvis sequi, etiam ulti-
mum, modò non constet errare, quia habet si-
ut auctor bonus, faciens opinionem proba-
bilem, ut habet *Sanch. lib. 2. d. 1. de Matr. Fagund.*
Jo. Sancijs, Lugo num. 45. Dian. R. 36.

3. Si aliquid sumpseris, licet mox rejeceris.

4. Si tabaci fumum in stomachum trajece-
ris, ut docet *Præp.* etsi alii meritò dubitent.
Tan. tom. 4. d. 5. Gran. autem in 3 p. c. 6. tr. 10. d.
8. negat.

5. Si Sacerdos nocte Nativitatis, in prima
Missa ablutionem, vel lambendo digitos mo-
dicum aquæ aut vini sumpserit. *V. Bon. d. 4. q.*
6. p. 2.

IV. Non est peccatum, per se loquendo, ci-
bum sumere (vel expuere *Tamb. c. 1. §. 1.*) statim
à Communione, ut ex *S. Thom.* docet *Azor,*
Sanch. Bon. p. 1. n. 25. unde cum, qui paulò ante
medium noctis cœnasset in Dominica pridie
Nativitatis Domini, posse nihilominus statim
post mediam noctem celebrare, docet *Dian. &*
alii 3. p. 3. t. 4. R. 44. etsi ob Sacramenti reveren-
tiam, consilii sit abstinere, donec species sint
consumptæ, quod saltem intra dimidium qua-
drantem in laico (in Sacerdote intra quadran-
tem) fieri certum videtur, *Lug. d. 12. f. 3. n. 54.* ex
iudicio Medicorum à se consultorum. *Tamb. au-*
tem c. 3. §. 4. ex J. Sanch. d. 38. notat citius à valido
quàm debili stomacho, regulariter tamen ab o-
mnibus intra horam consumi, refertque infir-

mam

num quendam post mediam horam species in-
regas rejecisse.

„Dixi in Responsione, regulariter; quia non je-
junus licite communicat, insequentibus casi-
bus, si quidem jejunus non possit sine notabili
incommodo, ut monet Kon. & Bon. apud Dian.
p. 9. t. 6. R. 42.

„1. In periculo mortis, siue illud sit ex morbo,
vulnere, veneno, siue ex sententia Judicis. Et
quidem in eodem morbo, etsi non tenearis,
potes tamen post aliquot, v. g. sex, 7. vel etiam,
ut putat Laym. duos dies, (etsi quoad hoc po-
tissimum attendendam esse ad consuetudi-
nem, moneat Lugo) repetere Viaticum non je-
junus, dummodo nequeas jejunus sumere, &
periculum mortis recurrat, ut docetur com-
mun. vel etsi maneat, ut contra Vasq. Prap. & a-
lios docet Nav. Tol. Reg. Suar. Lug s. 3. n. 65. imo
etsi non liceat agro ex sola devotione commu-
nicare fracto jejunio, si tamen morbus esset
diuturnus, nec posset dari Communio, nisi post
medicinam, probabile esse id licere, docet Ar-
mil. Tol. Kon. Reg. Henriq. Suar. Esc. &c. quorum
aliqui exigunt longum intervallum, v. g. 30 die-
rum, ut Nav. & Villal. alii 8. vel 10. dies, ut Suar.
Henr. Fag. alii 7. ut Sylv. alii 6. ut Arm. Zambr.
Possev. & Fill. quos sequitur Dia. de celeb. R. 77. alii
permittunt toties, quoties sano posset dari je-
juno; ita Escob. t. 7. E. 6. ex Hurt. alii denique,
posse sequenti statim die dari, ob justam cau-
sam, ut si propter consuetudinem & desiderium
aut devotionem difficulter abstineat, & mora-
liter videatur instare periculum mortis; sic Lay-
6. 9. num. 20. Verum ea in re loci consuetudo

spe-

spectanda est, quæ nunc saltem videtur permit-
tere, ut quando morbus & periculum diu pro-
trahitur, post 7. & 8. dies iterum detur Com-
municio non jejuna. V. *Lug. d. 15 f. 3.*

Denique, licet probabile videatur *Fill. t. 4. n. 242. & Lug. id, quod docet Maj. in 4. d. 9. c. 3. Fern de hered. Sc. (Lay. verò c. 6 n. 11. limitat ad casum necessitatis, quo moriturus aliud Sacramentum suscipere non posset & scandalum crearet)* posse non jejunum celebrare ad dandum alteri Viaticum, eò quod hoc sit juris divini, jejunium verò Ecclesiastici tantum; ideoque non tantum posse, sed etiam teneri dicat *Gran. in 3. p. c. 6. f. 10. d. 8. n. 12.*, id tamen merito communiter rejicitur, tum quia major est habenda ratio Sacramenti, quam aliqualis necessitatis proximi, tum quia præceptum Viatici non obligat quando non potest rite dari. Ita *Bon. ex Kon. Hart. de Euch. d. 9. dis. 17. Suar. Vasq. Sc. commun.* docetque *Lugo* esse probabilius. V. *Dian. 10. 1. t. 4. R. 33.* Sacerdos autem morti, (sive naturali, sive violentæ) vicinus, celebrare sine dubio potest non jejunus ad dandum sibi Viaticum, si illud aliter haberi non potest, quia non plus est celebrare, quam communicare sumpto cibo. *Lugo f. 4. Lay. Dian. p. 5. t. 3. R. 36.*

II Si periculum sit, ne Eucharistia pereat vel malè tractetur, potest sumi à non jejunis, etiam laico, si alius desit; imò probabiliter potest etiam à præsentis Sacerdote laicus accipere, ut docet *Lug. n. 87. Suar. & Vasq. d. 221. a. 48.*

III Si grave scandalum sit oriturum ex omissione Sacrificii, vel Communiois: Quod tamen quidam putant vix fieri posse, eò quod oc-

curri possit scandalo, dicendo, Sacerdotem
casu aliquid sumpsisse, ideoque impediri.

Dixi, *scandalum*: quia turbationem vel in-
commodum aliquod secuturum, v. g. si cele-
braturus primicias aliquid sumpserit, non suf-
ficere, notat *Præp.*

IV, Si perfectio Sacrificii vel Communionis
urgeat: quod fieri potest quinque modis;

1. Si pro speciebus vini sumpsit aquam (quam
si advertat, dum habet in ore, non est expuen-
da ob periculū ejiciendi fragmentum hostiæ,
& irreverentiam; sed deglutienda. *Tamb. de exp.*
Sac. l. 2 c. 8. Lug. d. 15. f. 4.) tunc enim tenetur
denuo consecrare, quod fieri etiam potest, con-
secrando & offerendo statim, sine nova hostia:
V. apud *Suar.* Quod si id post Missam conclusam
advertas in sacrificia, omittas: Si autem intra
Missam post sumptionem, vel etiam ante eam,
post consecrationem tamen, dubites, an fuerit
vinum, pro vino præsumendum esse, & per-
gendum, ait *Tamb.*

2. Si celebrans post consecrationem deficiat,
tunc enim tenetur alius, etiam non jejunus, si
jejunus haberi nequeat, perficere.

3. Si post consecrationem, etiam unius spe-
ciei, recorderetur se non esse jejunum; tenetur e-
nim pergere, imò etiam potest pergere, si ante
consecrationem recorderetur, & absque scandalo
& nota non possit desistere, v. g. in solenni Sa-
cro, ut docet *Suar. Kon. Sc.* Si tamen privatim
celebret, & commodè possit abrumperе, te-
netur, vel ex *S. Tho. q. 83. a. 6.* docet *commun.*

4. Si post ablutionem sumptam, licet diu
Communionem distribuerit, sumendæ sunt
reli-

reliquiæ, etiam grandiores, consecratæ eodem
 Sacro, (quod addo, quia non licet tunc sumere
 particulas alterius Sacrificii, quæ sunt in Cibo-
 rio, ad illud expurgandum, ut docet *Suar. Lug.*
l. c. cum commun. licet contrarium probabile di-
cat Tamb. de expedita Com. c. 2. §. 8. ex. March. t. 3.
p. 3. c. 3. ut nec ejusdem Sacrificii, si illud planè
fit absolutum, & ab Altari recesseris) sed debent
servari, donec sumantur à jejuno, Esob. t. 7. E. 6.
Fagund. &c. quia convivium jam finitum est.
 Nisi tamen aliud suadeat periculū indecentiæ,
 v. g. si plures Missæ eodem die istic futuræ non
 essent, & Sacramentum asservari non soleret,
 tunc enim minore irreverentiâ sumeret, quàm
 asservaret. Imò *Lug. d. 14 p. 4. n. 82. & Gran.*
 non damnant Sacerdotem, qui prius, quàm sa-
 cras vestes exuat, particulam inventam absu-
 mit, ed quod non sit Communio nova, sed com-
 plementum præcedentis: V. *Bon. Lugo, Esob.*
ll. cc.

§. Si pars hostiæ post ablutionem sumptam
 calici aut palato adhæreat; (quæ decentius no-
 vā ablutione, quàm digito attrahatur ad la-
 bium calicis, & sumatur ante ablutionem) quo-
 modo etiam ii excusantur, qui ex devotione
 hostiam in ore diu retinentes, casu præmittunt
 aliquid ablutionis: sponte tamen id non licet,
 nisi bona fides & sancta simplicitas excuset. Ra-
 tio horum omnium est, quia talis sumptio, mo-
 raliter censetur completio unius Sacrificii. *Re-*
gin. l. c. n. 123. Bon. l. 1. d. 4. q. 6. p. 2.

Unus casus est in metu mortis, ad quam eva-
 dendam, sicut sine altari, vel calice consecrato
 aut vestibus sacris, ita etiam non jejunum posse

A a z

cele-

„celebrare docet *Dian.* cum *Sylv. Sc. p. 3. t. 6. R.*
 „48. & *p. 5. t. 3. R. 39.*, dummodo celebratio non
 „exigatur in contemptum Religionis, Ecclesie,
 „vel ejus praeceptorum.

A D D E N D A.

551. Q. 107. Quid præterea notandum sit circa dispo-
 sitiones ex parte corporis requisitas. R. seqq.

§. 1. Stomachus communicantis debet ita esse
 dispositus, ut potens sit retinere & consumere
 species; unde si vel continuò revomat, vel sta-
 tim per secessum emittat omnes reliquos cibos
 planè immutatos, gravis irreverentia est com-
 municare. *Sanch. Quarti, Gob. t. 4. n. 167.* Si ta-
 men bonâ fide sic communicet, & statim revo-
 mat, accipit effectum Sacramenti sive gratiam,
Leander n. 410.

552. §. 2. In dubio, an sumens sit revomiturus,
 Authores communis & probabilius negant li-
 citum esse communicare: attamen licitum esse
 putant *Tann. Reiff. Gob. n. 163.*, quia videtur
 melius esse, ut Sacramentum exponatur incerto
 periculo irreverentiae materialis, quàm homi-
 nem, in cujus bonum Sacramenta sunt instituta,
 privare certo fructu Communionis: & addunt
Suar. Tann. Gob. n. 164. in hoc & similibus casibus
 licitum esse dare ægro minimam particulam, et-
 iam in liquore vel juseculo, licet hoc moraliter
 certò sit prius descensurum.

553. §. 3. Qui aliquando, etiam sæpius per diem
 vomit, non ideo tenetur abstinere à Commu-
 nione, quia non est morale periculum, ut eo
 præcisè tempore eveniat; neque illa prudenter
 timentur, quæ rarò eveniunt, *Gob. n. 170.* Si ta-
 men casu fiat, ut species rejiciantur, purgari de-
 bent

bent & sumi; si autem purgari non possint, vel si nemo sit, qui velit sumere, nefas esset comburere, sed immitti possunt aquæ, donec dissolvantur, tuncque aqua injiciatur in sacram piscinam, Gob. n. 166.

§. 4. Qui ferè continuò tussiunt, non ideo tenentur abstinere à Communionem, quia quamvis materia, quam ejiciunt, plerumque ascendat à pectore, tamen non est periculum ejiciendi sacras species, dummodo ad stomachum descenderint, quia via, per quam sputa tussiendo excutuntur, non est œsophagus, seu via cibi & potus ad stomachum, sed est vena aspera, sive via respirationis ad pulmones. Decens tamen est ad vitandum scandalum, ut sputum saltem intra quinque *Pater & Ave*, si nimium abundet, post susceptam Communionem, excipiatur *Arophio*. *Castrop. Gob. 1. 4. n. 171.*

§. 5. Si quis post Communionem incidat in morbum gravem, vel cum Communionem sumperit venenum, ita ut Medicus judicet necesse esse, ut statim vomat, sumere potest potionem, ne Calix vitæ vertatur in mortem, inquit *S. Thom. q. 83. a. 6. ad 3.* Et rejectæ species separatæ à sordibus erunt detinendæ aut injiciendæ in aquam, donec consumantur, & postea, quod supererit, in sacram piscinam conjiciendum, secundum dicta n. 553. Si autem quis paulò post sumptionem revomat, & species non appareant, Rubrica Missalis de defect. tit. 10. n. 14. præscribit, ut vomitus comburatur, & cineres in sacrarium mittantur.

§. 6. Sacerdos more laico communicans, debet esse indutus stola, uti ex Conc. Bracharense

III. præcipitur, Cap. Ecclesiastica. 9. dist. 23. sub interminatione excommunicationis. Putant tamen *Suar.* d. 68. f. 1. *Barb. Henriq. Bonac. Gavant. Leander* n. 371. *Gob.* n. 47. nunc non peccare graviter, si stolam omittat. Imò *Azor* l. 10. c. 28. q. 12. & *Tamb.* de Commun. c. 2. n. 10. absolute dicunt non peccare, quia decretum illud videtur abrogatum, & solum ex decencia & convenientia servari solet, inquit *Aversa* q. 8. f. 2. §. Duplex. Si tamen alicubi sit mos, ut fiat, servari debet sub veniali, uti docet *Escob.* l. 20. n. 469.

557. §. 7. Secluso scandalo (quod facile non erit grave, inquit *Tamb.* n. 11.) licitum est communicare etiam gladium, *Gob.* n. 350. Imò hoc docet *Equites S. Joannis* & similes, inquit *J. Sanch.* d. 45., quia gladius pro fide gestandus est eorum insigne.

558. §. 8. Si hostia palato agglutinetur, paulatim solvenda est vino vel salivâ, neque enim decet digito solvi: si tamen laicus digito solveret, putat *Gob.* n. 381., non nisi venialiter peccaturum. Ut autem non agglutinetur, expedit aliquanto tempore relinquere immotam in lingua, sic enim affluet saliva, aut humectatio oris ipsius impediet, ne agglutinetur.

559. §. 9. Post Communionem non statim bibendum aut comedendum, quia reverentia erga spirituales cibum & Christum hospitem videtur hoc postulare, & ideo etiam Cap. Tribus gradibus. De Consecr. dist. 3. dicitur, si manè dominica portio editur, usque ad sextam jejunent Ministri, qui eam sumpserunt. Attamen, præter citatos à *Busenb.*, docent *Suar. Aversa* §. Postremò. *Quarti de Missa* p. 2. tit. 1. dub. 5., si adsit causa aliqua,

aliqua, ne quidem esse veniale; & decretum illud esse consuetudine abrogatum testatur S. Th. Ad 6. ; hinc potest Religiosus dato signo statim post Missam vel Communionem accumbere mensæ cum aliis, præsertim si alioqui molestia vel inordinatio aliqua causanda esset, cum enim in mensa seruet silentium, videtur pro reverentia manere satis collectus. *Dicast. d. 9. n. 413.*

Q. 108. Quid præterea sit addendum circa jejunium naturale ad Communionem prærequisitum Be. seqq. 560.

§. 1. Ut aliquid frangat jejunium naturale, requiruntur hæc tria, 1. Ut hoc, quod sumitur, habeat rationem cibi vel potus. 2. Ut sumatur per modum comestitionis vel potationis. 3. Ut sumatur ab extrinseco. Et de his tribus judicandum est, secundum communem æstimationem Ecclesiæ.

§. 2. Per cibum aut potum intelligitur id solum & omne, quod à stomacho alterari, & saltem ex parte digeri potest, sicque in substantiam hominis aliquo modo converteri, Lugo, *Castrop. Dian. Dicast. Gob. t. 4. n. 161. J. Sanch. d. 41. n. 13. Tamb. de Com. c. 2. n. 16. contra Nugn. Lay. l. 5. c. 4. c. 6. n. 18. Bernal d. 43. n. 7.*, qui non requirent, ut sit aliquid digestibile; sed tenendum est cum prioribus: unde qui cum aëre deglutiret fumum, nebulam, & similia, non frangeret jejunium, quia hæc non censentur comestibilia vel potabilia, sed tantum respirabilia, *Dicast. d. 9. n. 180.*, neque possumus ab his expurgare aërem, quem trahimus aut deglutimus inquit Lugo d. 15. n. 35. Quamvis autem aliquid

secundum se totum digeri non possit, si tamen sit aliquid instar cibi vel potus, & aliquam partem habeat digestibilem, uti probabiliter habent uniones in pulverem redacti, aurum potabile &c. frangit jejunium. *Tamb. n. 22.*

562. §. 3. Probabile est cum *Ledesma*, *Lugo*, *J. Saneh. Dian. Tamb. n. 18. Aversa q. 8. f. 8. §. Septimo. contra Castrop. & alios*, quod capilli, ossicula fructuum, plumbum, aurum, fila ex serico vel lana &c. non frangant jejunium, cum non habeant rationem cibi, nec sint digestibilia. Nec obstat, quod *S. Thom. q. 80. a. 8. ad 4. dicat*, Nec refert, utrum aliquid hujusmodi nutriet vel non nutriet: nam non ideo negat debere esse aptum nutrire, seu digestibile. Addit *Dicas.* terram, quam praegnantem extraordinarie appetentes quandoque comedunt, etiam non frangere, sed probabilius est, quod talis terra frangat, uti & creta, quam domicellae edunt, ut albescent, quia in eis continentur partes mixtae, quae à stomacho sunt alterabiles. Putat etiam *Tamb. n. 19.* per charitatem & filum ex lino frangi jejunium, quia ex herbis fiunt: Item per foenum & paleam, quae in substantia sua sunt herbae: Item per pulveres medicinales, etiam ex ossibus & lapidibus contritos, quia habent se tanquam cibi medicinales corporum. Idem dicit *Tambur. num. 20.* de cera, quamvis contradicant *Diana & Bernali*, quia cera ferè semper aliquid retinet mixtum de melle. *Pasqual.* autem putat veneno non frangi jejunium, eo quod ex natura sua non ordinetur in cibum humanum, sed probabilius est in eo contineri partes, quae ex

na;

natura sua sint cibus humanus. Aqua verò, licet non nutriet, tamen nutritionem valde iuvat, & est propriè humanus potus, ideoque frangit naturale jejunium.

§. 4. Si quis deglutiret parvam nucem cum 563.
cortice clauso, Jo. Sanch. & Leand. n. 373. putant frangi jejunium, quia nucleus inclusus est materia comestibilis, & per accidens non alteratur; sed meritò dubitat Tamb. n. 21., quia prout hìc existit, dum trajicitur, sic non est alterabilis nec digestibilis.

§. 5. Tum aliquid sumitur per modam co- 564.
mestitionis vel potationis, si hoc, quod trajicitur, & modus trajiciendi, sufficiat in morali æstimatione, ut quis censeatur comedisse aut bibisse, Tanner. Leander, Gob. n. 290. Unde si musca involeret in fauces, & sic se ipsam in stomachum inferret, non violaret jejunium: è contrà violaret, si involeret in fauces, & homo postmodum deglutiret, Lugo, Rhod. Tamb. n. 24. Gob. n. 264.

§. 6. Quod si aliquid quasi spectans ad cor- 565.
pus, & censetur permanisse in corpore, non dicitur sumi ab extrinseco, S. Thom. in 4. dist. 3. q. 1. a. 4. quæstion. 2. Hinc si sanguis è gingiva, aut sanies è postula oris fluens deglutiatur, non frangit jejunium, Suar. d. 68. s. 4. Tann. d. 5. q. 8. n. 79. Et idem dicit S. Thom. suprà, de eructationibus. Notat etiam Quartip. 3. tit. 9. s. 1. dub. 2. citans S. Thom. Suar. Lugo & alios, quamvis sanguis in os defluens ex induritis deglutiatur, etiam animo se nutriendi, non violari jejunium, quia intentio illa non potest dare sanguini rationem cibi ab extrinseco: si tamen quis sanguinem
Aa 5 sug-

sugeret è vulnere digiti & deglutiret, frangeret jejunium, quia cum sumatur à membro ita distante, censetur sumi ab extrinseco, *Lugo n. 32. Tamb. n. 22.* Et idem est, si mulier è suis mammillis lac sugeret, *Aversa §. Tertiò.* Imò puto, si id, quod ex oculis vel naribus defluit, in os admittatur & deglutiatur, frangi jejunium, quia venit ab extrinseco.

566. §. 7. Quidquid se habet per modum salivæ, etiam si planè ab extrinseco salivæ advenerit, non censetur esse ab extrinseco, nec frangit jejunium. Hoc autem se habet per modum salivæ, quod, cum sit quid minimum, & à saliva inseparabile, esto nondum in illam sit conversum, tamen cum saliva trajicitur, ut si quis os ablucrit aquâ, cujus stillula mixta salivæ postea deglutiatur, *Suar. Vsq. Gran. Discast. Gob. n. 270.* Requirit autem *S. Thom. Lugo, Fill. Bonan. Hurt.*, ut hoc trajiciatur præter directam intentionem, sed *Henriq. Con. Tabern. & alii apud Avers. §. Quintò.* dicunt non obitare, etiam si advertenter trajiciatur.

567. §. 8. Si hoc, quod dentibus inhæret etiam deditâ operâ deglutiatur, putant *Suar. Castrop. Gob. n. 268. Leand. n. 373.* non violari jejunium, quod etiam ut probabile defendunt *Ochag. Tann. Dian. p. 4. t. 4. R. 104.* Si tamen illæ reliquæ essent ita magnæ, ut sensibilibus perciperentur in linguis, deberemus expuere, inquit *Lugo n. 36.* Et si deglutirentur, frangerent jejunium, quia non habent se per modum salivæ, nec censentur sumptæ heri, sed hodie sumuntur, veluti distinctæ partes ab hæsternis, & veluti ab extrinseco, cum non fuerint pars, nec corporis nec sali-

salivæ humanæ, ergo frangunt jejunium, licet casu deglutiantur, *Nugn. contra Gob. & alios.*

§. 9. Si quis in flumen lapsus, invitusumat 568.
aquam, aut si alicui in somno vel violentè ingeratur cibus in fauces, *Bosco* dicit non frangi jejunium, sed probabilius contradicunt *Lugo, Pasq. Tambur. Dian. p. 1. t. 16. R. 49. Aversa §. Sexto.* quia viteliter sumitur per potationem vel cibationem, sic enim etiam bruta cibantur, licet invitis ingeratur cibus.

§. 10. *Lezana & alii* apud *Dian. p. 5. t. 13. R. 1. & p. 8. t. 7. R. 3.* putant tabacum tam mastictum quàm sumatum frangere jejunium, quamvis nihil sensibile dimittatur, quia aperit stomachum, & inde trahit humores, ergo id facit per qualitates & accidentia, quæ descendunt, accidentia autem non descendunt sinè subjecto, ergo simul descendunt tenues substantiæ alterantes stomachum: è contrà *Dian. & Burgh. cent. 3. cas. 45.* citans alios plures, negant per tabacum solvi jejunium, dummodo de folio nihil deglutatur: si autem aliquid fumi deglutiretur, adhuc negant *Burgh. & Marchant. contra Rayn. in Heter. t. 16. f. 1. p. 3. n. 23.* tolli jejunium, quia descendit per modum aëris, & veluti per actionem respirationis, uti n. 561. dictum est. Ad hoc autem ut tabacum attrahat humores, notant *Lugo in Resp. Mor. l. 1. d. 9. & Gob. n. 265.* opus non esse, ut aliquid descendat, quis fieri potest vel per vim aliam attractivam, vel ex consensu linguæ & palati cum stomacho, cerebro, aliisque partibus humorem continentibus.

§. 11. Sumptio tabaci per nares, five in folio, 570.
five in pulvere, five in fumo, imò secundum ali-

aliquos etiam gutturales humoris attractæ per nares, non solvunt jejunium, quia hæc omnia non sunt comestio vel potatio, sed vel trajectio salivæ, vel respiratio, vel attractio seu afflatio narium, Boudevv. p. 2. q. 17. *Aversa* §. Tertiò & Sextò. Præterea non violat odor qualiscunque, quia nec est cibus vel potus, nec sumitur per comestionem vel potationem, sed velut aer per respirationem, Tamb. n. 23. Gob. n. 294. Pignat. tom. 1. consult. 155. contra De Leon.

571. §. 12. Si Sacerdos Communionem distribuens, particulam repertam sumet, non potest postea illâ die Missam legere, quia si consecrata non est, solutum est jejunium, si consecrata est, bis communicaret unâ die, Lugo hic d. 15. n. 27.

§. 13. In jejunio naturali ad Communionem 572. requisito non dari parvitatem materiæ, rectè probant Diana p. 6. t. 2. R. 8. & Carden. in 1. crisi d. 12. c. 3. contra quosdam apud Mendo diff. 11. q. 1. n. 7. Potest tamen aliquid modicum, habens se per modum salivæ, non frangere jejunium, secundùm dictæ n. 566.

573. §. 14. Quamvis prius defluat vinum, quàm deglutiatur hostia, nihil obstat jejunio, quia sumptio illa vini & hostiæ manet una moraliter.

574. §. 15. Certum est non requiri, ut post sumptum cibum intercedat somnus vel digestio cibi, uti habet communis cum §. Thom. a. 3. ad 5. *Aversa* §. Octavo. Nec obstat, quòd Cap. Si constiterit De accusat. jubeatur puniri Sacerdos, qui nullâ dormitione noctu præmissâ manè celebravit: & Glossa addit, quia non videbatur jejunus propter indigestionem, nam, non ideo jubeatur puniri, sed quia totam noctem in taberna exegisset.

Q. 109. Quid faciendum sit in dubio, an sis jejunus. R.

§. 1. Si probabiliter judices te jejunum, potes communicare, uti sequitur ex dictis l. 1. a n. 168., & signanter hinc notat *Aversa* q. 11. f. 8. §. Nonò. Si autem merè negativè dubites, *Verjuss* citans alios t. 8. a. 3. absolutè negat te posse communicare, quia in dubiis pars tutior est eligenda; & quando dicitur, quod in dubio melior sit conditio possidentis, id habet locum tantum in materia justitiæ: sed cum sententiam illam rejecerim libro 1. n. 501., aliter est distinguendum.

§. 2. Si scias te post medium noctis fuisse jejunum, & dubites, an postea aliquid deglutteris, *Sanch. Fegund. Rodriq. Villal. Lugo Bonac. Castrop. Oviedo, Schildere* t. 6. c. 4. §. 1. dicunt tibi non esse licitum communicare, & *Salas* dicit oppositum esse contra mentem omnium: Ratio nem dant, quia jejunium prærequiritur velut conditio ad participandum illud Dei beneficiū, ergo qui vult illius esse compos, debet probare se habere conditionem illam; sicuti in foro externo, qui vult frui Beneficio, quod conceditur nobili, debet probare se esse nobilem. Nihilominus *Card. Lugo Laym. Caram. Pasq. Bardi, Dicast. Carden. Boss. Rayn. in heteroel. spirit. Tom. 16. f. 1. p. 3. n. 25. Dia. p. 3. t. 4. R. 19. Bern. d. 43. n. 11.* probabilius dicunt licitè communicare, quia quivis habet jus certum communicandi, nisi sciat se prohiberi; deinde certus est, se fuisse jejunum, v. g. horā ante primam noctis, neque hinc tenetur positivè probare se esse idoneum, sed satis est, quod sciat se fuisse idoneum, & non sciat se non esse ampliùs, cum enim est in possessione sui juris & libertatis, ergo
non

non debet deijci de illo jure & possessione per incertum impedimentum, præsertim cum fractio jejunii, quæ est res facti, præsumi non debeat in dubio sed probari, sicuti si scias te heri non fuisse irregularem, & dubites, an hodie sis factus, supponere poteris te non esse, & suscipere Ordines, quia antecederet eras, & manes in possessione libertatis ad Ordines suscipiendos, nisi dubitares de homicidio, jus enim tum specialiter prohibet susceptionem Ordinis.

577. §. 3. Si scias te aliquid cibi vel potus degluti-
visses, sed nescias an ante vel post duodecimam
noctis, J. Sanch. d. 42. Dicast. d. 9. à n. 284. Gob.
t. 4. n. 280. Bosco f. 11. concl. 6. adhuc putant te
posse communicare, idemque defendunt velut
probabile Med. Laym. Rhod. Tamb. Burgha. Cent.
3. cas. 96. Carden. in 1. Crisi D. 16 n. 87. Dian R.
29. Bardi disc. 6. c. 11. p. 3. §. 1. & 2. quia adhuc
videtur possidere jus communicandi, usque dum
probetur supervenisse impedimentum, sicuti e-
nim ille, qui dubitat, an sit irregularis, non te-
netur probare se non esse, ita etiam voleas com-
municare, non tenetur probare se esse jejunum,
sed satis est, si illi non constet non esse jejunum,
qui autem vult illum repellere, illi incumbit
probare, quod jejunus non sit. Alii tamen cum
Th. Sanch. Bossio, Lugo, Bernal supra, Tamb. de
Comm. c. 2. n. 29. dicunt talem non posse com-
municare, quia cum sciat se comedisse, possessio
non videtur esse pro libertate, sed pro præcepto
prohibente; quod Lugo confirmat à pari, nam
qui scit se vovisse, & dubitat, an ante vel post
septennium, tenetur voto, & onus probandi, quod
fuerit ante septennium, incumbit voventi, ergo
etiam,

etiam, qui certus est se comedisse, sed nescit, an ante vel post mediam noctem, ei incumbet onus probandi non fuisse post. Hæc ratio est probabilis; & quod votum attinet, videri possunt dicta lib. 3. p. 1. n. 387. *Bardi* autem dicit esse disparitatem, quod pro voto sit possessio, quia obligatio est certa, quæ fundatur in natura voti facti cum usu rationis, uti supponitur, sive ad sit septennium sive non; exceptio autem septennii, ante quod non supponitur esse usus rationis, est dubia, ideoque à vovente probanda est. E contra in nostro casu, possessio non est pro præcepto prohibente, nam prohibitio tantum obligat suppositâ comestione, non qualicunque, sed pro tali differentia temporis exercitâ; ergo si non probetur facta tali tempore, possessio non est pro præcepto prohibente. Hæc responsio est probabilis, nihilominus sententia opposita videtur probabilior.

§. 4. Si quis noctu expergefactus bibat, non 578.
potens scire, quæ sit hora, ideoque maneat omnino dubius, an post an ante mediam noctem biberit, *Bardi & Tamb.* in Dec. l. 1. c. 3. §. 7. rectè docent contra *Gob.* non posse communicare, quia talis prudenter examinare non potest, an fuerit ante vel post mediam noctem, cum nequeat iudicare de horis in somno transactis, ergo nec est potens ad determinandum se prudenter pro sua libertate, hæc enim determinatio fieri debet post prudens examen, quale tunc tantum institui potest, quando respectu vigilæ oritur dubium.

Quæ hic dicta sunt de volente communicare, valent de Sacerdote volente celebrare Missam.

9. Q. 110. Quid hic intelligatur per mediam noctem, à qua debet esse jejunium. &c.

§. 1. Per mediam noctem in his partibus intelligitur hora duodecima noctis, non præter propter, sed in momento, non quidem mathematico, attamen ecclesiastico, & attendendo ad horologia, secundum dicta l. 1. à n. 582; hinc rejici debet sententia aliquorum apud *Diam.* p. 10. t. 16. R. 48., qui dicebant non obitare huic jejunio, si quis statim post duodecimam aliquid sumeret, eo quod moraliter censeretur adhuc esse duodecima.

580. §. 2. Tum est duodecima, aut quævis hora, quando auditur primus pulsus horologii, uti dictum est l. 4. n. 486. Unde si quis tum aliquid cibi vel potus habeat in ore, probabilius est cum *Con. J. Sanch. d. 42. n. 19. contra Gob. in Exp. t. 4. n. 272. teneri ejicere, si velit manere jejunus, sicuti deberet ejicere saccharum, quod ante mediam noctem ori imposuisset, uti habet communis & certa contra Amic. & alios apud Gob. num. 279.*

581. §. 3. Horologia ordinariè non bene directà attendi non possunt, sed aliunde ferendum est judicium, secundum dicta l. 4. n. 487.; si tamen alicubi sint plura horologia, quæ ordinariè bene diriguntur, & quis aliquid sumat post duodecimam in uno, & necdum in aliis auditam, *Rodr. Merol. Sal. Ovied. Schild. t. 6. c. 4. §. 1. dicunt non esse licitum communicare, quia uterque sonus est incertus, & causat dubium positivum de jejunio, hinc Aversa q. 8. dub. 8. §. Ubi autem. ait etiam cum esse dubium de jejunio. qui comederet paulò ante sonum duodecimæ in omnibus horo-*

horologiis, quia horologia vix unquam attingunt horam naturalem: sed quidquid sit de hoc, opposita sententia est practice tuta, uti citatis Authoribus notat hic *Busenb.*

Q. 111. Quandonam præterea possit aliquis non 582:
jejunus communicare. R. Proponi solent hi casus,

§. 1. Cajus Parochus ad festum sææ dedicationis invitârat Titium vicinum Parochum, ut pro eo caneret Missam: Titius non intellexit se invitari ad Missam canendam, hinc legit manè in suo templo, jentat & venit ad Cajum, qui etiam manè legerat: hic exspectat populus Missam. *Queritur*, an Titius in hoc casu possit non jejunus Missam legere. R. Nav. & Verj. t. 8. a. 3. dicunt ob nullum scandalum posse Sacerdotem celebrare non jejunum, quis vitari potest scandalum, dicendo, neutrum esse jejunum; nec turbabitur populus, si dicatur in eo casu non obligari ad Missam. Alii contrarium tenent cum *Tann. d. 4. d. 5. q. 8. n. 64.*, quia si populus nesciat Titium non esse jejunum, minus malum est hunc legere non jejunum, quàm cum scandalo offendi totum populū, & tali die privari Missâ: quod si populus sciret neutrum esse jejunum, *Tann.* dicit melius esse admoneri de errore, & dimitti sine Missâ; è contrâ *Gob. t. 4. n. 3. 9.* dicit melius fore, si Cajus celebret, quia scandalum cavetur, si doceatur populus, quod Ecclesia id permittat in ejusmodi circumstantiis; si autem non fiat, gravius oritur scandalū, districta contra Sacerdotes, sarcasmi, irrisiones &c.

§. 2. Titius diu se probavit pro prima Missa, 583:
quam cogitat hodie horâ octava canere, interim hoc manè iterum se probat, & uti aliis diebus

Tom. V.

Bb

fe-

fecerat, incogitanter sumit hostiam non consecratam. *Quæritur*, an possit primitias legere non jejunos. *R.* Per se loquendo non potest, possunt tamen adesse circumstantiæ, ob quas licet, v. g. si Titius sit familiæ perhonestæ, ad cuius primitias conveniunt cognati multi, pro quibus etiam sit convivium lautum apparatus; item si publice notum est vel proclamatum, cum hodie lecturum primitias; & è contrà error illius in sumpta hostia non consecrata sit occultus, hoc casu licitum ei erit celebrare, tum per epikiam, nam nullus Papa, si adesset vel interrogaretur, vellet hunc Casum lege inclusum; tum propter publicum scandalum aliàs oriturum. *Gob. t. 3. n. 411.*

584. §. 3. Titius Dominicâ in Albis communicare voluit pro Paschate, sed manè casu deglutivit aquam. *Quæritur*, an communicare possit non jejunos, ut præceptum annuæ Communionis impleat. *R.* Affirmat *Tolet. l. 2. c. 28. n. 24.* quia videtur prævalere utilitas hujus præcepti. *Præpos. Dian. p. 4. t. 4. R. 104.* & alii probabilius negant, quia cum finè incommodo possit sequente die utilitatem istam percipere, prudenter præsumitur, quòd Ecclesia velit obligationem tantisper differri.

585. Q. 112. Quis hic intelligatur constitutus in periculo mortis, ita, ut non jejunos possit communicare. *R.* Omnis ille, cui invito mors imminet, vel magis explicabitur n. 623; nam si ipse se conjiciat in mortem, non censetur esse in illius periculo. Non est tamen opus, ut mors certò immineat, sed satis est, quòd prudenter timeatur, v. g. si Medicus aut alius homo prudens judicet ex illo morbo decessurum. *Dicas. Gob. t. 4. à n. 309.*

An

An autem, sicuti licitum est in tali casu communicare, etiam liceat celebrare non jejuno, ut talis moribundus communicari possit, dicetur n. 611.

ARTICULUS III.

586.

Quæ & quanta sit obligatio sumendi Eucharistiam.

Resp. I. Sumptio Eucharistiæ fidelibus adultis est necessitaria, necessitate, non medii, sed præcepti divini, obligantis tum in articulo mortis per modum Viatici, tum etiam sæpius in vita, ut docet Suar. Vasq. Laym. Fag. & alii com. probantque tum ex Scriptura, tum ex Conc. N. & Irid. sess. 13. cap. 6., tum ex praxi Ecclesiæ; tum quia Eucharistia est instituta per modum cibi, cujus usus sæpius est necessarius. Bon. d. 4. q. 7 p. 1. n. 8. Unde resolves

I. Quisque fidelis in periculo vitæ, quod prævidet vel merito timet, v. g. in gravi morbo, ante conflictum vel puerperium, præsertim primum, antè navigationem, &c. tenetur sub mortali communicare. Suar. Vasq. d. 2. 14. Nisi tamen paucis, v. g. octo diebus antè communicasset, talis enim Communio censeretur habere rationem Viatici, ut docet Suar. Reg. Fill. contra quosdam, ut Gasp. Hurt. d. 10. dis. 2. &c. apud Escob. qui dicunt, eum, qui manè communicavit, si à prandio incurrat periculum vitæ, tene iterum sumere Communionem, tanquam Viaticum: imò Sa & Sylv. V. Euch. Fumus, &c. & c. V. Communio, putant non esse saltem mortale, Communionem omittere, dummodo Paschate sumpseris.

Bb 2

II. Si

II. Si in agro esset periculum vomitus, docet
 »Sancius apud Dian. p. 5. l. 3. R. 55. posse ei par-
 »vam particulam dari, quæ stomachum altera-
 »tura non putetur, aut si de hoc ipso dubium sit,
 »securitatis causâ prius dari particulam non
 »consecratam, quam si rejiciat, nullo modo dan-
 »dam consecratam, secus si retineat. Si verò in-
 »dependenter à cibo perpetuè evomat, nullo
 »modo dandam, nisi fortè per sex saltem horas
 »liber à vomitu fuisset.

III. Pueris doli capacibus, qui sciunt distin-
 »guere Eucharistiam ab alio cibo, probabilius
 »est in periculo mortis eam esse dandam pro
 »Viatico, ut contra Vasq. insinuat Lay. t. 4. de Euch.
 »cap 4 & expressè docet Suar. d. 40. f. 1. confir-
 »matque Lug. d. 13. f. 4. n. 38. & addit, contra
 »Sanch. si de capacitate pueri sit dubium, posse
 »nihilominus dari, etsi non sit necesse.

IV. Qui post Viaticum sumptum peccavit
 »mortaliter, non tenetur denuo communicare.
 »Ita Regin. Fillius. Lug. & alii.

V. Qui non communicavit in periculo mor-
 »tis, non tenetur postea supplere. Ita Bon. p. 1.
 »ex Henriq. Reg. & c.

VI. Judex tenetur, per se loquendo, reis con-
 »cedere tempus communicandi, ut docet Suar.
 »Bonas. l. c. & alii communiter, contra Nav. Quod
 »si reus noluerit, potest judex procedere. Fill.
 »t. 4. cap. 8. q. 11. n. 238.

Resp. II. Etsi Christus tempus Communionis,
 »extra periculum mortis non præceperit, Eccle-
 »sia tamen pro eo determinavit tempus Pascha-
 »le, quod communiter numeratur à Dominica
 »Palmarum, usque ad Dominicam in Albis inclu-
 »sive;

five : alicubi tamen totam Quadragesimam²⁰
comprehendit ; alibi extenditur ex consuetu-²⁰
dine vel indulto : potestque Confessarius , ex²⁰
iusta causa , extendere, ut docet Sa & alii V. Bon.²⁰
p. 2. Unde resolves

I. Præceptum hoc impletur etiam per Com-²⁰
munionem sacrilegam , ut habet communis ,²⁰
contra Durand. & Sylv. Et patet , quia Ecclesia²⁰
tantum præcipit actum externum , nec finis præ-²⁰
cepti cadit sub præceptum : An verò, qui non²⁰
satisfecit , teneatur postea implere , utrimque²⁰
probabiliter defenditur, etsi affirmativa videa-²⁰
tur probabilior. Bon. l. c. Suar. Kon. Lug. &c.

II. Non tenetur prævenire , qui prævidet²⁰
tempore Paschali se impediendum , ut contra²⁰
Vasq. Sylv. & Fagund. probabiliter docet Azor tom.²⁰
l. l. 17. cap. 41. Suar. &c. Qui verò sic prævenisset,²⁰
& postea tolleretur impedimentum , teneretur²⁰
rursus communicare, secundum Laym. l. 5. t. 4.²⁰
cap. 5. Lug. n. 78. quia non satisfecit præcepto²⁰
obliganti ad Communionem, & ad illud tem-²⁰
pus. Negat tamen Dian. etiam Fernand. &²⁰
Suar.

Resp. III. Tenetur quis Communionem Pa-²⁰
schalem sumere in Parochia, à Pastore suo, nisi²⁰
hujus licentiâ , privilegio, aut consuetudine²⁰
eximatur. Nav. Suar. d. 71. s. 2. &c. Unde re-²⁰
solves

I. Sacerdos ubivis celebrando satisfacit.²⁰
Bon. d. 4. q. 7. p. 2.

II. Eximuntur peregrini & vagi , qui Paro-²⁰
chiam non habent, aut ab ea absunt. Bonac. l. c.

III. Non eximuntur laici inservientes Reli-²⁰
giosis, ut habet Sa V. Eucharist. nisi, ut dicit Bon.

»delegant in Monasteriis, aliisque locis à cura Pa-
»rochorum exemptis. *Vid. Sanch. de Mat. l. 3. d.*
»1. 3. n. 12.

» IV. Non satisfacit huic præcepto, qui in Pa-
»schate extra Parochiam, sine consensu Pastoris
»communicat, ut habet *Nav. Azor & alii com-*
»mun., nisi tamen communicet in Cathedrali Ec-
»clesia; hunc enim satisfacere præcepto, censet
»Bon. l. 6. sed negat *Lug. l. 1. Resp. mor.*, nisi Epi-
»scopus expresse vel tacite consentiat. *Bon. l. 6.*
»*Vid. supra c. 2. d. 1. a. 1. casu 7. 8. & 9.*

» Dixi sine consensu Pastoris: quia cum consensu
»summi Pontificis, vel Episcopi sive Ordinarii,
»aut ejus Vicarii generalis, vel Parochi (hi enim
»omnes intelliguntur nomine Pastoris) extra
»Parochiam communicando satisfieri præce-
»pto, Doctores concedunt: Et quidem sufficere
»consensum interpretativum sive præsumptum,
»notat *Tamb. de exp. Com. cap. 4. §. 4. Imò Baun.*
»*in Thol. moral. p. 1. t. 5. q. 19. Beja & quidam*
»*alii apud Tamb. l. 6. & Lug. d. 18. §. 2. n. 49. Item*
»*Dianam part. 2. t. 14. R. 73. & part. 6. t. 7. R. 58.*
»putant posse satisfieri præcepto Communionis
»Paschalis (præsertim extra diem Paschæ) apud
»Mendicantes, ex privilegio Nicolai V. Pii V. &
»Pauli IV. certis concessio, quod cæteri partici-
»pent; verum hac alii communiter negant. *V.*
»*Avers. q. 10. §. 4.*

A D D E N D A.

587. Q. 113. Quid præterea notandum sit circa ne-
cessitatem Eucharistiæ. R. seqq.

§. 1. Aliquid potest esse necessarium ne-
cessitate mediæ, vel in re, vel saltem in voto.

Hoc

Hoc in re dicitur ita esse necessarium, quod in seipso debet haberi, & hoc modo fides actualis, supernaturalis & explicita, saltem quod Deus sit, & remunerator sit, necessaria est ad salutem homini adulto, secundum dicta l. 2. à n. 11. Hoc dicitur in voto ita necessarium, quod si in re haberi non possit, debet optari, saltem implicitè, vel quærì per aliquid, quod ex Dei ordinatione hic & nunc suppleat, & ejus loco causet effectum, quem illud causare deberet: sic Baptismus aquæ (extra casum Martyrii) est ad salutem necessarius saltem in voto, quia, si in re haberi non possit, homo debet illum optare, non quomodocumque, sed per actum contritionis, vel amoris perfecti in Deum, qui suppleat gratiæ causalitatem, quam haberet Baptismus aquæ, in tali enim actu censetur implicitè contineri votum Baptismi aquæ, & Deus ordinavit, ut talis actus esset loco Baptismi aquæ, quando in re haberi non posset. Atque ex his patet, cur v. g. restitutio non sit necessaria necessitate mediæ, nequidem in voto, sed tantum necessitate præcepti, nam quamvis post factam injuriam damnosam necessaria sit poenitentia, quæ etiam est votum implicitum restitutionis, hæc tamen poenitentia non est necessaria ad supplendum effectum, quem haberet restitutio, (quæ gratiam non causaret) sed poenitentia est necessaria ratione suâ, ita ut quamvis per errorem non esset votum restitutionis, adhuc esset necessaria, & reipsa causaret gratiam, ac salvaret. Ubi vides, quamvis votum restitutionis, quod est poenitentia, sit medium salutis, non ideo restitutionem in voto esse medium sa-

lutis. Et idem est de similibus rebus necessitate præcepti tantum necessariis.

- § 88. §. 2. Eucharistia in re suscepta non est necessaria necessitate medii, uti tenent omnes Catholici cum *Arcudio* l. 3. c. 42. & seqq. contra Armenos apud *Suar.* d. 40. s. 3., qui dixerunt realem susceptionem Eucharistia esse omnibus necessarium medium salutis, idèque cum Baptismo dabant Eucharistiam infantibus: ex quorum errore putat *Ariaga* d. 29. n. 29. fluxisse abusum dandi Eucharistiam mortuis, aut etiam cum illis sepeliendi, uti refert *Bernal* d. 41. n. 72., quamvis *Lugo* d. 3. n. 34. dicat aliunde potuisse esse hunc errorem, sed necessariam non esse parvulis definit *Trid. sess. 21. Can. 4. Si quis dixerit parvulis, antequam ad annos discretionis pervenerint, necessariam esse Eucharistia Communionem, anathema sit. Quoad omnes autem homines, constat ex communi sensu omnium fidelium, qui censent salvari eum ad altum, qui credens, statim post Baptismum moritur, secundum illud *Marci ult. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit: quod etiam definit Trid. sess. 5. in Decreto de peccat. Origin. n. 5. dicens simpliciter omnem baptizatum esse heredem Dei, cohæredem autem Christi, ita ut nihil prorsus eum ab ingressu cœli remoretur: Ratio autem est, quia Eucharistia non est medium necessarium ad justificationem, quæ ante ipsam supponitur, cum ipsa sit Sacramentum vivorum: Neque est medium ad moriendum in justificatione obtenta, uti per se patet: Denique etiam in rigore non est medium necessarium ad perseverandum in gratia, cum gratia aliter haberi & conservari possit, nem:**

nempe per alia Sacramenta, per orationem, per opera virtutum &c. *Suar. supra*, Lugo à n. 39. contra *Escob. l. 20. n. 393.*

§. 3. Eucharistia nequidem in voto est necessaria necessitate medii, *S. Thom. q. 65. a. 4. Arcud. c. 46. Bernal d. 44. f. 2. Dicafl. d. 1. n. 102.* quamvis *Gon. d. 2. a. 4.* videatur contradicere, cui, quoad adultos, in aliquo sensu faveret *Aversa q. 1. f. 5.* Ratio est, quia Eucharistia non causat aliquid ad salutem necessarium, quod suppleri possit per solam votum Eucharistiae, hoc enim votum nec causat primam gratiam, nec perseverentiam in illa, imò Eucharistia, per se loquendo, non causat unquam primam gratiam, ergo multò minùs votum Eucharistiae est necessarium ad primam gratiam vel ad salutem.

Obji. 1. *S. Thom. q. 73. a. 3.* expressè docet Eucharistiam in voto esse de necessitate salutis. *R.* Per Eucharistiam in voto intelligit Baptismum, nam *S. August.*, quem refert *S. Thom. ad 1.* dicit, nulli est aliquatenus ambigendum, tunc unumquemque fidelium Corporis Sanguinisque Domini participem fieri, quando in Baptismo membrum Corporis Christi efficitur. Dicitur autem Baptismus specialiter votum implicitum Eucharistiae, inprimis quia est ingressus ad gratiam & ad Sacramenta omnia, Eucharistia autem, inquit *S. Thom.*, est omnium Sacramentorum finis; unde sicuti media ordinantur ad finem, ita homo per Baptismum ordinatur ad Eucharistiam. Deinde, quia Baptismus dat spiritualem vitam, vita autem est capacitas & exigentia alimenti spiritualis, quod propriè est Eucharistia, quam *S. Thom.* etiam

ideo vocat consummationem spiritualis vitæ. Videri potest *Arcud.* c. 47., ubi concludit Eucharistiam esse necessariam in voto, tanquam finem, propter quem datur & suscipitur Baptismus: hoc tamen non est esse propriè necessarium in voto.

Inst. S. Thom. q. 80. a. 11. ait, sine voto percipiendi hoc Sacramentum non potest homini esse salus. *ꝛ.* Ibi tantum agit de necessitate præcepti, & dicit ratione præcepti necessarium esse votum Eucharistiæ, sicuti necessarium est votum restituendi.

591. *Obji.* 2. Cibus est medium necessarium vitæ corporis, sed Eucharistia habet rationem cibi respectu animæ, ergo erit medium necessarium animæ. *ꝛ.* Similitudinem inter cibum & Eucharistiam non esse adæquatam, cum dentur etiam alii cibi spirituales præter Eucharistiam, nempe alia Sacramenta, bona opera, actus virtutum, &c. Itaque tantum habet rationem cibi, quoad effectus similes illis, quos cibus corporalis præstat, nempe sicuti hic supponit vitam corporis, quam postea nutrit, sustentat, roborat, ita etiam Eucharistia.

592. *Obji.* 3. Baptismum & Pœnitentiam esse necessariam necessitate medii, colligimus ex his verbis *Joan.* 3. v. 3. *Nisi quis renatus fuerit.* Et *Luce* 13. v. 3. *Nisi pœnitentiam habueritis &c.* sed Christus simili modo *Joan.* 6. v. 54. dicit: *Nisi manducaveritis Carnem filii Hominis &c., non habebitis vitam in vobis,* ergo Eucharistia erit similiter necessaria necessitate medii. *ꝛ.* Necessitas illa Baptismi & Pœnitentiæ non potest colligi ex illa præcisè voce, *Nisi*, nam sæpe significat necessitatem

tatem tantum præcepti, ut, quando dicitur, non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum; nemo salvatur, nisi servet præcepta Dei & Ecclesie, &c. Itaque colligitur partim ex eo Nisi. partim ex subjecta materia, quæ ex duobus prioribus locis est aliquid, vel in re, vel in voto ex Dei voluntate ordinatum ad causandum primam gratiam, ut aliunde rescimus, quale quid non est Eucharistia.

Obi. 4. Eucharistia est medium ad salutem, 593. quia causat gratias: deinde est necessaria ad salutem, saltem in fine vitæ, si enim homo tum negligat, damnatur, ergo est medium necessarium ad salutem. *R.* Similiter probabo extremam Unctionem esse medium necessarium ad salutem. Itaque n. conseq. quæ continet fallaciam diversæ appellationis, ut hæc, Petrus est magnus, & Petrus est Philosophus, ergo Petrus est magnus Philosophus. Si vis, distingue, Eucharistia est medium salutis, utile & valde conducens, e., necessarium, subdist., necessitate medii, n., præcepti, e.

§. 4. Datur præceptum Divinum de Eucharistia sumenda. *Inn.* III. de Myst. Miss. l. 4. c. 42. *S. Thom.* q. 80. a. 11. *Escob.* l. 20. n. 401. *Aversa* q. 8. s. 2. *Dicaſt.* d. 10. n. 4. contra *Alensem*, *S. Bonav.* & alios apud *Amic.* d. 29. n. 2., qui putarunt esse præceptum tantum ecclesiasticum; sed probatur ex verbis Christi *Joan.* 6. v. 54. *Nisi manducaveritis Carnem filii Hominis, & biberitis ejus Sanguinem, non habebitis vitam in vobis.* Similiter *Trid. sess.* 13. c. 2. dicit, quod Christus præcepit illius sumptione, quæ omnes concernit, soli sui memoriam.

§. 5.

595. §. 5. *Soc. Sanch. in Decal. l. 1. c. 12. n. 15. Castrop. t. 21. p. 15. n. 11. Leand. n. 357. Aversa supra, Dicast. dub. 5. Tamb. de Commun. c. 4. n. 2. valde probabiliter putant solos baptizatos obligari hoc praecepto, sicuti hi soli obligantur praecepto jejunii vel Confessionis. Oppositum tamen videtur probabilius, nam praeceptum jejunii videtur ecclesiasticum, ergo illo non obligantur, cum non subsint Ecclesiae; praeceptum autem Confessionis, quamvis sit divinum, tamen est tantum de peccatis post Baptismum commissis, ergo non est mirum, quod obliget solos baptizatos: Christus autem etiam ad non baptizatos Capharnaïtas dicit, *nisi manducaveritis, & designatio Ecclesiae, quae ex commissione Christi determinat certa tempora Communionis, est tantum conditio, quae posita praeceptum Christi obligat omnes, & consequenter specialiter peccant non baptizati, si non procurent Baptismum, sicque se reddant aptos ad communicandum, Suar. Vasq. Con. Regin. Lugo d. 16. n. 17. Similiter peccant excommunicati, si non procurent absolutionem ab excommunicatione, ut communicare possint, uti dicitur n. 616.**
596. §. 6. Si quis ante Baptismum, etiam bona fide communicasset, non satisfecisset huic praecepto, quia non fuisset sumptio Sacramentalis, nec apta in hoc subiecto significare gratiam, quia non baptizatus, etiam si per contritionem justificatus sit, non est capax fructus ex hoc Sacramento, secundum dicta n. 165., & docent Vasq. Lugo n. 20.
597. §. 7. Praecepto hoc obligantur baptizati omnes, etiam si pueri, secundum dicenda n. 615. Unde

Unde etiam adultus hodie baptizatus & statim
ducendus ad supplicium communicare debe-
ret, *Tamb. c. 5. n. 6. Jo. Sanch. d. 39.* addens te-
neri etiam pro Paschate.

§. 8. Hoc præceptum obligat sub tempus ad- 598.
epte plenè usûs rationis, cùm sit veluti totius vi-
tæ Viaticum, inquit *Bernal d. 44. n. 65.* Neque
satisfit semel tantùm communicando per vi-
tam, uti habet communis cum *Suar. d. 69. f. 3.*

§. 9. Quandonam hoc præceptum per se ob- 599.
liget, est incertum, hinc *Gabr. Sot. Valent.* apud
Dicaft. n. 59. dixerunt obligare, cùm ingruit
gravis tentatio, sed contrà est, quia tentatio ali-
ter superari potest, aut si aliter superari non pos-
sit, obligatio illa est per accidens, & directè ex
præcepto naturali virtutis, contra quam est ten-
tatio: unde *Suar. & alii cum Aversa q. 2. f. 3. §.*
ult. dixerunt non obligare, nisi singulis trienniis
vel quadrienniis, sed alii cum Lugo n. 28. di-
cunt Christum non determinato ullo tempore,
dirigisse præceptum ad Ecclesiam, ut hæc tem-
pora determinaret.

§. 10. *S. Thom. a. 10. ad 5. alii que multi apud 600.*
Amic. n. 22. putant Ecclesiam olim determinasse
quotidianam Communionem fidelibus, ut huic
præcepto divino satisfieret, sed contradicunt
Suar. Bellarm. Amic. Lugo à n. 29. Quidquid sit de
hoc, *Fabian. Papa* aliâque Concilia postea deter-
minârunt fieri ter in anno, scilicet in Natali Do-
mini, Paschate & Pentecoste. *Soter. Papa* deter-
minavit diem Coenæ Domini; sed nunc satis est
si semel fiat circa Pascha, uti dicitur à n. 625.,
remisit enim Ecclesia de hoc onere propter ini-
quitate abundantiam refrigerantis charitate
multorum, inquit *D. Thom. supra. §. 11.*

601. §. 11. Hoc præceptum divinum etiam obligat determinatè pro articulo mortis ad sumendum Viaticum, de quo plura à n. 604.
602. §. 12. Non datur præceptum sumendi sub utraque specie, nisi pro illo, qui sacrificat. *S. Tho. q. 80. a. 12. Arcud. l. 3. c. 51. & seqq.* Estque de fide contra hæreticos apud Bellarm. l. 4. c. 10. Hinc Trid. s. 21. Can. 1. sic definit: *Si quis dixerit ex Dei præcepto vel necessitate salutis omnes & singulos Christi fideles utramque speciem sanctissimi Eucharistiae Sacramenti sumere debere, anathema sit.* Quod autem Ecclesia hoc justè prohibuerit, definit Can. 2. *Si quis dixerit sanctam Ecclesiam catholicam non justis causis & rationibus adductam fuisse, ut laicos atque etiam Clericos non conscientibus sub panis tantummodo specie communicaret, aut in eo errasse, anathema sit.* An verò causæ possint cessare, vel concedendus sit aliquibus laicis usus Calicis, Trid. sess. 22. in fine committit iudicio Papæ, qui, inquit, pro sua singulari prudentia id efficiat, quod utile Reip. christianæ, & salutare petentibus usum Calicis, fore judicaverit.
603. §. 13. Datur præceptum etiam ecclesiasticum, ut fideles omnes adepti usum rationis communicent singulis annis circa Pascha, uti insinuaturn est n. 600., & pluribus declarabitur à n. 625. Similiter datur præceptum etiam ecclesiasticum in fine vitæ sumendi Viaticum, uti jam declarabitur.
604. Q. 114. Quid addendum sit circa sumptionem Viatici. *R. seqq.*
- §. 1. Dari præceptum communicandi pro Viatico, certum est ex Con. Nicæn., & refertur Cap. De his 9. Caus. 29. q. 6. his verbis: *De his*
verè,

verò, qui recedunt ex corpore, antiquæ legis regula observabitur etiam nunc, ita, ut si fortè quis recedit ex corpore, necessario vitæ suæ Viatico non defraudetur. Præterea testatur Trid. sess. 13. c. 6. hoc præceptum in multis Conciliis inveniri, & vetustissimo Ecclesiæ catholicæ more observari.

§. 2. Hoc præceptum Viatici obligat sub 605.
mortali, uti habet communissima cum Escob. l. 20. n. 405., qui dicit esse certum, licet aliqui contradicant apud Mendo diff. 11. q. 1. Ratio est, quia materia est gravis & valde conducens ad animæ bonum pro articulo periculosissimo. Estque duplex mortale, si quis in Paschate moribundus Communionem negligat, quia est diversus finis utriusque præcepti, in Paschate enim est, ut cum tota Ecclesia festum celebret, & commemorationem faciat ultimæ Cœnæ, passionis ac mortis Christi; pro Viatico autem, ut se præparet pro transitu ex hac in alteram vitam, Discast. d. 10. n. 94.

§. 3. Excommunicatus tenetur procurare 606.
absolutionem, ut possit suscipere Viaticum, uti à fortiori colligitur ex dicendis n. 616. An autem dari possit infantibus, pueris, fatuis, phreneticis, enervamentis, surdis & mutis, dicetur à n. 645. & 654.

§. 4. Præcipitur expressè in Jure Canonico 607.
apud Avers. q. 8. l. 3. §. Undecimò, ut afficiendis ultimo supplicio detur tempus & commoditas sumendi Communionem pro Viatico; Estque communis sententia cum Pax. Jord. l. 3. tit. 3. n. 39. ab Episcopis etiam per excommunicationem cogendos esse Judices, ut permittant communicari supplicio afficiendos, ita enim etiam statu-
tuis

tuit Pius V. putatque Dicast. n. 29. etiam jure naturali ad hoc teneri Judices : non tamen tenentur differre executionem mortis, ut reus communicet jejuniis : hinc potest tum illi non jejuno dari Viaticum. Si autem esset periculum, ne reus evaderet, putat adhuc Bonac. debere ei dari spatium communicandi, quod limitat Tamb. de Commun. c. 5. n. 2., nisi ex fuga illa damnum publicum, vel mors Judici posset oriri; è contrà Fagnan. Quintan. Dicast. n. 30. Gob. t. 4. n. 203. dicunt non teneri, quoadocumque est periculum fugæ. Quod si reus vel noluerit vel non potuerit uti spatio concesso, aliqui dicunt Judicem non teneri spatium aliud concedere : sed, si sit spes fructus, & sine gravi incommodo fieri possit, charitas postulat, ut concedat ad unum aut alterum diem, Bonac. Dicast. n. 31., qui rectè addit Judicem non posse negare tempus pro Communionem, ex hoc, quod timeat, ne reus simul apud Principem agat pro liberatione suâ, nam habet jus implorandi gratiam Superioris, imò dicit Dicast., nequidem hoc posse negare, quamvis prævideat malis artibus impetrandam gratiam, hoc enim per accidens est, & ipse tenetur relinquere ordinarium cursum in tribunalibus.

608. §. 5. Viaticum debet dari tali reo, non tantum si unâ horâ post sit occidendus, uti admittunt Sa, Fagnan. Dian. Dicast. n. 26., sed etiam licet statim post sit occidendus; item vulnerato, quamvis statim sit moriturus, quia Cap. Is qui. 3. Caus. 26. Q. 6. dicitur, Si quis continuo creditur moriturus, infundatur ei Eucharistia, Jord. Dian. Gob. Lohner. Neque incongruens est, quod sacre

spe-

species consumantur in corpore mortuo, excusat enim necessitas & utilitas: Nec etiam refert, quod forte pridie communicarit, & hodie etiam jejunus non sit, *J. Sanch. Quintan. Dicast. d. 9. n. 341*. Imò si per viginti dies quotidie suspendatur executio, poterit toties communicare pro Viatico, *Quintan. Gob. n. 207. Dicast. n. 342*.

§. 6. Viaticum non est dandum ebrio, si constet ebrietatem fuisse plenè voluntariam, de quo si dubitetur, dandum est, dummodo absit periculum irreverentiæ, quia possessio est pro ipso, & præsumitur velle. Quod si solitus est se voluntariè inebrietate, idem etiam nunc præsumitur, quia ex communiter contingentibus est prudens præsumptio, *Gob. n. 195*.

§. 7. *J. Major* putat in necessitate licitum esse consecrare hostiam pro Viatico, etiam extra Sacrificium, sed meritò contradicunt omnes cum *Dicast. n. 344*. In simili necessitate docet *Major* licitum esse Sacerdoti latino consecrare in fermentato, quam sententiam *Tann. & alii* non audent damhare, fateturque *Dicast. d. 2. n. 67*. se amplexurum, nisi obstarat autoritas *DD.*, absolutè tamen oppositam tenet *n. 66*. cum communi, quia præceptum Viatici non obligat cum tanta difformitate ritus. In defectu tamen latini Sacerdotis, possit moribundus hic sumere Viaticum a Græco consecratum in fermentato, *Tamb. c. 2. §. 9. n. 12*. Laicus verò Latinus, si sit in Græcia peregrinus, & ibi nullum sit latinum templum, potest communicare, in quo ritu vult, & idem est de Græco in his locis: si autem adsit templum proprii ritus, putat *Fagnan.* non posse nisi suo ritu communicare, sed *Tamb.*

n. 14. affert multa exempla, ubi Græci in azymo communicent, etiam ubi templa sui ritus habent.

611. §. 8. Quamvis *Nugn. & Ochag.* dicant debere sumi Viaticum sub specie vini, si nequeat sumi sub specie panis, eò quod præceptum divinum prævaleat humano, idque probabile esse dicant *Dian. & Escob. n. 414.*, atque etiam ideo *Leander n. 410.* dicat posse sumi, tamen probabilius videtur non teneri, non quod præceptum humanum prævaleat divino, sed quia divinum non obligat, nisi quando observari potest cum debita reverentia, principalibus ritibus & quasi substantialibus ceremoniis ab Ecclesia præscriptis, *Suar. Fagnan. Dian. Amic. Lugo, Tamb. c. 5. n. 3. Dicast. d. 10. dub. 11. Platel. n. 454.* Atque etiam ideo docent *S. Anton. Suar. Azor, Jordan. n. 33. Verj. t. 8. a. 2.* alique plurimi cum *Dicast. d. 9. n. 345.* Sacerdoti non jejuno licitum non esse celebrare pro consecrando alicui Viatico, quamvis oppositum teneant *Maj. Zanard. Zamb. Philarch,* alique, quorum sententiam *Suar. Fill. Lugo, Dicast.* meritò vocant probabilem, vel & *Laym.*, saltem si infirmus aliud Sacramentum non possit suscipere. Non esse autem licitum pro consecrando Viatico celebrare absque sacris vestibus, vel sine altari, notant *Lugo & Dicast. n. 329.*, quamvis *Jordan. n. 35.* dicat probabiliter licere; Quidquid sit de hoc, rectè consulit *Tamb.* in casu, quo infirmus non posset deglutire species panis, sed tantum vini, melius esse dare minimam particulam specierum panis, cum vino vel juscule, quam species vini. Plura de sumptione sub specie vini dicta sunt à n. 509.

§. 9.

§. 9. Ut infirmus non jejunus communicet, facilius permittit Ecclesia, quia defectus jejunii nimis sæpe contingit; hinc notant *Tamb. & Dicast.* d. 9. n. 329. Sacerdotem non debere hic scrupulose velle expectare, si Medicus judicet ægrotum non posse commodè expectare jejunium sequentis diei. Addit *Aversa* q. 8. f. 9. §. Sexto, satis esse, quod ægroti incommodum esset absque cibo expectare à media nocte usque mane. Similiter, inquit *Gob. n. 323.*, si æger longè distet, v. g. 2. horis, & periculosè ægrotet, poterit non jejunio dare Viaticum, quamvis probabiliter posset postridie jejunus illud sumere, minus enim periculum requiritur ad Viaticum à non jejunio sumendum, quàm ad suscipiendam extremam Unctionem; unde potest communicare non jejunus, si etiam Pastor commodè expectare non potest sequentem diem, v. g. quia mane est impediendus in Ecclesia, quia statim post mediam noctem surgere deberet, *Lugo, Tamb. à n. 19.* Addunt aliqui, si vesperi cum majori reverentia deferret comitantibus laicis, praxis enim docet, inquit *Tamb.*, jejunium in occasione Viatici, non esse tam rigorosè accipiendum. Monet autem *Gob. n. 409.* Sacerdotem semper debere secum deferre duas hostias, ut unam à domo ægri referat in templum, alioquin quando redibit, obviantes adorabunt pixidem vacuum.

§. 10. Quoties aliquis possit in eadem infirmitate non jejunus communicare, adducunt plures sententias *Aversa* q. 8. f. 9. §. Septimo, & *Busenb. n. 550.* relatus. Quod omni die possit, præter citatos à *Busenb.*, docent etiam *Arnil. &*

Dicast. n. 334., ac probabile vocat *Tamb.* n. 24., quia *Conc. Constant.* & Ecclesie consuetudo videtur absolute à præcepto jejunii eximere periculosè infirmos, si commodè non possint manere jejuni.

614. §. 11. Quamvis *Jordan.* n. 32. dicat non convenire, ut Parochus currat, si sit periculum, ne æger moriatur sine Viatico, idè que eum non teneri currere, tamen etiam probabile est cum *Gob.* n. 506., eum sine irreverentia posse currere, quia excusat necessitas; adeoque teneri. Et n. 407. dicit *Gob.* in tali casu deferri posse sine lumine & campanula. Addit *Marchant.* omitti posse lumen, quando fertur ad ægrum longè distantem, ita ut lumen commodè conferri nequeat. Deinde *Pasq.* q. 833. docet Episcopos & Superiores regulares cum causa dispensare posse, ut deferens Viaticum utatur pileolo, sic enim fit in pagis & villis. Addit tamen esse mortale, si sine justa causa feratur tecto capite. Præterea notat *Gob.* n. 323., si vocatus ad ægrum nesciat, an sit periculum æne, posse secum conferre Viaticum & oleum, tumque facere, quod ratio & necessitas postulabit.

615. §. 12. Si æger Eucharistiam sumere non possit, illicitum est ad eum deferre, ut saltem pro consolatione adoret vel osculetur, id enim prohibuit *Pius V.* teste *Lugo* in *Resp. mor.* l. 1. dub. 11., & habetur ad sess. 13. *Trid.* post Canones, in declarat., n. 1.

616. §. 13. Si quis post octo dies à Communione incidat in mortis periculum, quamvis probabilius sit obligari, tamen etiam probabile est non obligari denuo communicare pro Viatico, uti præ-

præter citatos à *Busenb.* docent *Sot. Palud. Hen-
riq. Con. Aversa* q. 3. f. 3. §. Octavo. *Lugo* d. 16. à
n. 36. *Illung* n. 119. *Quod Escob.* n. 408. & *Amit.*
d. 19. n. 17. extendunt etiam ad 15. dies: Ratio-
nem dant, quia cum habeatur finis præcepti, qui
est, per Communionem se disponere ad mor-
tem vicinam, videtur esse satisfactum, quamvis
mors non fuerit prævisa, reipsa enim fuit vici-
na: Si tamen quis mense post Pascha incidere in
tale periculum, non satisfecisset; quia illa Com-
munio non fuisset dispositio ad mortem vici-
nam, *Suar. & alii* cum *Tamb.* c. 5. n. 7.

§. 14. Si ille, qui manè ex devotione com- 617.
municavit, postea eodem die incidat in pericu-
lum mortis, *Vasq. Dian. Turr. Kellison, Ochagay.*
G. Hurt. Quintan. putant teneri iterum commu-
nicare pro Viatico, quia præceptum Viatici ma-
nè non obligabat, ergo ei tum non satisfecit; &
hanc sententiam vocat probabilem ac tutam
Dicast. d. 10. dub. 3. Econtrà *Suar. Aversa* §. Quod
si, *Con. Lugo* f. 3. *Bernal, Verj.* t. 8. a. 14. & alii
communius dicunt non posse iterum commu-
nicare, tum quia duplex unâ die Communio
prohibetur, tum etiam, quia communicavit,
quando erat vicina mortis, ergo censetur satis-
fecisse præcepto Viatici. Aliqui cum *Ills.* suprà di-
cunt posse quidem communicare, quia reipsa
non communicavit in periculo mortis, attamen
non teneri, quia non est usus bis communicandi
eâdem die; *Castrop.* p. 14. n. 8. dicit, per se lo-
quendo, teneri, sed excusari propter præce-
ptum non communicandi bis unâ die: *Dicast.* ita
distinguit, si manè communicavit sanus, videtur
iterum posse & debere, quia manè absuit pericu-
lum;

lum; si autem ita ægrotabat, ut si illud periculum, quod erat, fuisset animadversum, potuisset ei dari Viaticum, non poterit, quia communicavit, quando re ipsa erat periculum mortis, hinc febricitans, qui manè communicavit, non poterit iterum vesperi, nisi Medicus vel alius peritus dicat, quod periculum mortis, quod vesperi est, non fuerit manè, nec sit à febre sed ab alio casu. Omnes illæ sententiæ sunt probabiles, uti fatetur *Leander* n. 357., sed sententia *Suar.* videtur probabilior.

618 §. 15. Qui prævidet se casurum in mortis periculum, & tum non habiturum occasionem communicandi, tenetur prævenire, quia ex illa prævisione dici potest jam ei imminere mortem. Et per illam Communionem satisfecisse obligationi superveniente mox periculo, docet *Aversa* §. Nonò.

619 §. 16. Viaticum dari debet die Veneris sancto, *Jordan.* n. 30. *Tamb.* c. 6. n. 4. Item tempore interdicti generalis, *Suar.* *Tamb.* n. 33. quia Ecclesia non prohibet Communionem in ejusmodi necessitatibus. Quæ autem sit obligatio Parochi ad dandum Viaticum tempore pestis, dictum est à n. 484.

620 §. 17. Probabilius est Viaticum peti debere à Sacerdote hæretico, excommunicato, suspenso &c., si alius desit, quamvis occasio esset suscipiendi alia Sacramenta præter Eucharistiam, potest enim ab illis peti, uti docent *Suar.* *Sanch.* & alii cum *Tamb.* n. 3. contra *Durand.* *Palud.* & alios, ergo etiam debet peti, nam talis necessitas excusat à cooperatione peccati illius. Nec obstat, inquit *Verj.* t. 8. a. 16. & 17., quod fortè sit de-

nun-

nuntiatus; nam credendum non est piam matrem Ecclesiam velle pro tali articulo repellere à ministerio tam utilis Sacramenti: neque de hoc casu necessitatis loquitur *S. Thom.* q. 81. a. 9. Qui tamen petere nollit, posset sequi contrariam sententiam, quæ probabilis est, inquit *Tamb.*

§. 18. An huic præcepto de sumendo Viatico 628
satisfiat per Communionem sacrilegam, colligi poterit ex dicendis à n. 628. Dixi autem n. 480. Diaconum absente Sacerdote teneri deferre Viaticum moribundo. Et n. 481. Sacerdotem posse sibi ipsi dare An autem laicus possit sibi vel alteri dare, dictum est n. 482.

§. 19. Sive obligatio Viatici sit ex præcepto 628
divino per se immediate determinante hoc tempus, uti volunt *Suar. Vsq. Amis.* n. 12. *Dicast.* d. 10. à n. 16. aliique communiter; sive sit immediate ex sola determinatione Ecclesiæ, nihilominus iuste potest Ecclesia, cui horum Mysteriorum dispensatio commissa est, quosdam in peccatum scelerum privare Viatico, uti aliquando privasse testatur *Lugo* d. 13. à n. 57. & d. 16. n. 33; tum autem non dispensat in præcepto divino, sed tantum subducit materiam, & Sacerdotibus suis prohibet administrationem: sed rectè notat *Dicast.* à n. 128. Ecclesiam jam à tempore *Inn. III.* mandasse, ut Viaticum absolute nulli poenitenti negaretur, uti etiam habetur *Cap. Quod in te.* 11. De poenit. & remiss. Imò *Aversa* q. 8. l. 3. §. Undecimò, dicit *Innoc. I.* id statuisse. Et quamvis adhuc absolute negari posset Viaticum, attamen non censetur jam expedire. Notat tamen *Aversa* Romæ & alibi servari, ut publicis meretricibus detur absolutio & extrema Unctio,

si poenituerint, Viaticum autem non detur, nisi fuerint translatae ad honestam domum, extra illam, in qua pravam vitam egerant.

Non esse dandum illi, qui in articulo mortis nulla dat signa doloris de peccatis, dicitur. n. 657.

623 Q. 115. Quandoam censetur esse periculum vel articulus mortis. R. Periculum mortis est status, in quo homines communiter moriuntur, sive, ex quo mors hic plurimum sequitur, uti quando quis in bello est pugnaturus: Vide tamen dicta n. 585. Articulus mortis tum est, quando mors proximè instat, estque moraliter certa, & ferè inevitabilis, sive ex naturali causa, uti in morbo, sive per sententiam iudicis aliquis sit occidendus; putantque Sor. Valent. Ledes. & alii, quando datur potestas v. g. absolvendi in articulo mortis, non intelligi de periculo, sed oppositum probabiliter tenet Sylv. post resolut. varias orat. 1. De absolut. moribundi. Idem dicit posse fieri in periculo amentiae, quia cum ante mortem non putetur futurus sapiens, est veluti articulus, quo sapiens emoritur.

624 Q. 116. Quid faciendum, si adsit periculum, ne communicaturus revomat. R. De hoc dictum est à n. 551.

625 Q. 117. Quid circa Communionem paschalem sit addendum. R. seqq.

§. 1. Praeceptum Communionis paschalis tulit Inn. III. in Conc. Lateran., & refertur Cap. Omnis utriusque sexus. 12. De poenit. & remiss. his verbis: Omnis utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenit, consiteatur. &c. suscipiens reverenter ad minus in Pascha Eucharistiae Sacramentum, nisi forte de proprii Sacerdotis consilio ob aliquam rationa-

tiona-

tionabilem causam ad tempus ab huiusmodi susceptione duxerit abstinendum, alioquin & vivens ab Ecclesie ingressu arceatur, & moriens Christiana careat sepultura Idem declarando statuit Trident. ss. 13. Can. 9. Si quis negaverit omnes & singulos Christi fideles utriusque sexus, cum ad annos discretionis pervenerint, teneri singulis annis, saltem in Paschate ad communicandum juxta preceptum S. Matris Ecclesie, anathema sit. Hoc autem precepto obligari etiam Papam, docent Authores communiter, potestque de hoc videri Bernal. d. 44 à n. 61.

§. 2. Excommunicatus vel simili censurâ innodatus tenetur, quamprimum potest, tollere hoc impedimentum Communionis paschalis. Nec obstat, quod ex precepto Missæ non teneatur tale impedimentum tollere, secundum dicta l. 1. n. 794. Nam disparitas est, quod preceptum Communionis sit etiam divinum & majoris momenti, magisque utile, quod in tali homine etiam communiter prærequirit Confessionem tanquam medium illi ad salutem necessarium, Suar. Con. Fagund. Lugo, Dicast. d. 10. n. 92. Tamb. de Comm. c. 4. n. 41. Qui tamen n. 40. dicit aliquem non ideo obligari ad petendam dimissionem à carcere, vel ad curandam extraordinariè valetudinem, cum hæc non sint mala spiritualia. An autem precepto isto, prout Ecclesiasticum est, comprehendantur etiam hæretici, videri potest Bern. à n. 69. qui probabiliter negat, quamvis alii communiter, & probabilius affirmant.

§. 3. Ut satisfiat huic precepto, debet Eucharistia sumi à baptizato, secundum dicta n. 165.

& 596. Unde sumptio debet esse Sacramentalis & actio humana, ut dictum est n. 178.

628 §. 4. Huic præcepto non satisfacit per Communionem sacrilegam, nam Iwn. XI. damnavit hanc 55. Prop. *Præcepto Communionis annua satisfacit per sacrilegam Domini manducationem.* Unde hic corrigendus est Busenb., tenens oppositum cum aliis plurimis, quos citat, & secutus fuerat Dicaſt. d. 10. dub. 8. Neque horum ratio aliquid evincit; nam dato, quod hoc præceptum sit purè ecclesiasticum, cuius tamen oppositum constat ex dictis n. 594., nihilominus dicendum est Ecclesiam posse præcipere actum internum, saltem indirectè, si hic necessarius sit ad actum externum, quem præcipit, debitè ponendum, ut ostensum est l. 1. à n. 64; Itaque Ecclesia hic præcipit Communionem fructuosam, quæ nempe sit cibis & vite animæ, ad quod requiritur, ut sit digna.

629 §. 5. Probabilius videtur non satisfieri per Communionem etiam materialiter tantùm sacrilegam, ut si quis cum invincibili ignorantia communicasset in statu peccati mortalis, nihil fortè Sacramentum reviviscat, antequam species consumantur, secundum dicta n. 100.; Quamvis enim in rigore non communicasset sacrilegè, cum sic communicando non peccaret; tamen non communicavit cum fructu, quod fieri vult Christus & Ecclesia. Nec obstat, quod finis præcepti non cadat sub præceptum, uti habet commune axioma; Nam sæpe potest cadere, uti rectè Suar. d. 70. s. 1., si nempe finis ipse præcipiatur, sicque fiat etiam materia legis seu res præcepta, & ita hic esse, colligimus inde, quia
Chri-

Christus præcipiens Communionem, indicavit hunc finem, dicendo esse cibum, esse vitam animæ : Quando autem Legislator simul indicat finem legis, etiam hunc præcipit, *Platel. n. 438.* Quando verò finis præcepti dicitur non cadere sub præceptum, sensus est, ad satisfaciendum præcepto non requiri intentionem satisfaciendi præcepto, aut attingendi omnes fines, quos fortè habuit præcipiens, cum hoc tamen stat, quòd poni debeat illud, quod hic poni voluit.

§. 6. Qui in sua Parochia communicavit sa- 630
crilegè, non videtur obligandus, iterum communicare in Parochia, quia præceptum videtur divisibile, communicandi rectè pro bono animæ, & communicandi in Parochia ad recognoscendum Pastorem, hæc autem pars est impleta: uti si præceptum sit, ut Horæ devotè recitentur in choro, qui indevotè recitavit in choro, satisfacit, si domi repetat, quia illam partem præcepti, quæ erat de assistentia in choro, implevit.

§. 7. *Jllfung t. 6. d. 4. n. 134.* supponit à pro- 631
prio Parocho Communionem suscipiendam: *Tamb. in Præcept. Eccles. tr. 3. c. 4. n. 1.* docet non inveniri præceptum communicandi in Parochia, sed tantum ut fiat è manibus Parochi, unde, ubicunque è manibus Parochi communices, dicit te satisfacere; è contrà, si in Parochia communices, non è manibus Parochi aut delegati ab eo, dicit te non satisfacere: *Gob. t. 4. n. 68.* docet non peccare, qui communicat extra Parochiam, attamen peccare mortaliter, si non communicez è manibus Parochi vel delegati ab ipso. Idem dicunt *Bonac. Jordan. Castrop. teste Gob.*

Gob. *suprà* & n. 73. ; qui omnes provocant ad Cap. *Omnis utriusque sexus*, quod retuli n. 615. in quo tamen non dicitur, ut Communio suscipiatur in Parochia aut è manu Parochi, sed declaratio S. Congreg. apud Gallem. ad *Trid.* s. 13. Can. 9. dicit, sicut Caput, *Omnis*, vult, quòd quis proprio Parocho confiteatur, ita à proprio etiam Eucharistiam sumat: hinc dicendum est esse obligationem gravem communicandi in Parochia, non jure scripto, sed usu & consuetudine, quam obligatoriam esse satis declararunt, tum citata S. Congreg., tum plerique Episcopi severe prohibentes in die Paschatis alibi distribui Communionem, ac dum permittunt fieri aliis diebus paschalibus, edicunt mentem suam esse, quòd alibi non satisfiat præcepto. Deinde etiam satisfacit, qui alibi ex manibus proprii Parochi, vel cum ejus consensu extra Parochiam communicat, potest enim ad hoc dare facultatem, dummodo certior reddatur de Communionis peracta.

632 §. 8. Si quis absque contemptu & scandalo communicet uno vel altero Paschate extra Parochiam sine venia Parochi, *Tamb.* n. 56. putat non fore mortale, impletur enim substantia præcepti, & videtur dari parvitas materię in hac re. Vide tamen Decretum S. Congreg. n. 637. referendum, in quo videtur major obligatio infirmari.

633 §. 9. Non satisfiat communicando in Ecclesia cathedrali, nisi licentiam dederit Ordinarius vel Parochus, *Bonac. Dicaſt.* d. 10. n. 170. *Dian.* p. 9. t. 9. R. 64. *Lugo* in *Rſp. mor.* l. 1. dub. 15. contra *Poffev. Sa* & alios. Consequenter Archipresbyter cathedralis non potest dare licentiam

tiā communicandi extra Parochiam, *Tamb. de Comm. c. 4. n. 50.*, quia licet Ecclesia cathedralis sit Superior, & Archi-Presbyter sit excelsior Parochus, tamen singulæ Parochiæ habent suos terminos, & singuli Parochi sua jura, non aliter ac singulæ Dioceses & singuli Episcopi pro sua Diocesi, quamvis Archi-Episcopus sit illis excelsior.

§. 10. Si plures sint simul Parochi ejusdem Ecclesiæ, singuli possunt licentiam dare alibi communicandi, *Tamb. n. 62.* Quamvis autem ad communicandum alibi pro Paschate sufficiat consensus Parochi rationabiliter præsumptus, ut docet *Navarr. Rodriq. Avers. q. 10. f. 4. Tamb. n. 43.*, rectè tamen notat *Lugo hic d. 18. n. 51.* non facile posse præsumi, nec semper sufficere, quod certò daturus esset licentiam, si peteretur, nam si peteretur, jam hoc ipso recognosceretur ut Pastor, & ipse confusè cognosceret Oves suam: si autem non petatur, manet rationabiliter invitus, quoad modum & substantiam, habet enim jus, ut aliquo modo recognoscatur, & vicissim recognoscat Oves suas.

§. 11. Non satisfaciunt sæculares, si communicent in ecclesiis Regularium. Et quamvis *Tamb. à n. 52. & Moyat. 4. q. 4.* multa afferant pro opposita sententia, merito addunt non esse practicè probabilem. Sed quoad famulos domesticos intra septa Religiosa habitantes, habet Societas Jesu expressum privilegium in *Compendio V. Familiaris. §. 1. & 2.* ideòque hos satisfacere, si communicent in templis Societatis, docet absolute *Jllung n. 154. Nec obstat*, quod *sa V. Eucharistia n. 9.* dicat Congregationem Concilii

cilii aliud declarasse, & fortè est hoc, quodd refertur ad sess. 13. *Trid.* post Canones n. 4. Nam declaratio non est universalis: & notat *Dicast.* n. 171. tantum declarare, quid per se loquendo, fieri debeat, præscindendo à privilegiis. E contra tamen Convictores habitantes in Seminariis nostris non ideo satisfaciunt, si apud nos communicent, quia de illis non loquuntur privilegia. *Lugo in Resp. mor.* l. 4. dub. 33.

636. §. 12. Quoad puerperas, statuit *Synodus Colon.* sub *Maximil. Henrico* pag. 85., ut paschalem Communionem domi saltem sumant, neque, donec in ecclesiam introductæ fuerint, eam differant, nisi Parocho aliud videatur. Quoad discipulos in scholis nostris, *Gob. tr.* 4. n. 77. dicit eos satisfacere, si ad illos attendant Professores, & in templo nostro communicent, consuetudine, inquit, ferè ubique id obtinente. Et ita fit etiam, saltem in plerisque hujus Provinciæ locis, uti partim scio per me, partim per litteras edoctus sum hoc anno, prudenter conniventibus Ordinariis, etiam ideo, quia Professores longè facilius observant defectum, & ad Communionem urgent. Id tamen non videtur extendendum ad Theologos, quorum cura communiter quoad hoc non habetur. Quod si Ordinarii vel Parochi alicubi contradicerent, studiosi essent mittendi, singuli ad Parochias, in quibus habitant, & in quibus acquirunt quasi domicilium per voluntatem ibi commorandi majore anni parte, uti ostendam, quando de Matrimonio.

637. §. 13. *Navar. Henriq. Azor, Sa,* & alii dicunt non esse licitum Regularibus in die Paschæ Communionem dare secularibus, quamvis alio die

die in Parochia communicarint vel præsuman-
tur communicaturi, pro quo adducunt declara-
tionem, quæ refertur ad ls. 13. Trid. post Cano-
nes n. 3., & recenter emanavit alia hujus tenoris

*Mechlinien: ministrationis Ss: Eucharistie Sa-
cramenti.*

Conquerentibus nonnullis Parochis & dubi-
um infra scriptum proponentibus in S. Con-
greg. Concil. Trid.

An PP. Societatis JESU, aliique Regulares
possint ministrare Sanctissimum Eucharistie Sa-
cramentum personis secularibus à Dominica
Palmarum, usque & per totam Dominicam in
Albis. Die 31. Januarii 1682. S. Congregatio re-
spondit, *Affirmative*, excepto die Paschatis: Ita
tamen, ut seculares sumentes Eucharistiam in
ecclesiis Regularium in aliis diebus à Dominica
Palmarum ad Dominicam in Albis inclusive,
non satisfaciant præcepto ecclesiastico. Et
quamvis *Suar. Vsq. Con. Bonac. Dian. Tamb. E-
scob. l. 20. n. 440. Castrop. p. 19. n. 2. Aversa q. 10.
c. 4. Lugo d. 18. n. 50. Disast. d. 11. dub. 4. Jllsung
n. 136.* putarint per ejusmodi declarationes hoc
solum significari, quod Communionem apud Re-
gulares in die Paschatis factam non satisfiat præce-
pto, tamen standum est verbis, prout jacent; &
ideo in hac provincia in nostris templis festo i-
pso Paschatis non sternitur mensa communican-
tium, si tamen aliquis ad pedem Altaris Com-
munionem petat, non repellitur, sed ei datur,
notatque *Laym.* in dubio præsumi debere, talem
satisfecisse vel satisfacturum esse etiam in sua
Parochia.

638. §. 14. Vagi & peregrini satisfaciunt, communicando ubi volunt, *Sanch. de Matrim. l. 3. d. 33. n. 17. Castrop. p. 15. n. 10. Lugo supra, Platel. n. 432. & certum esse dicit Tamb. n. 46. quia cum alibi non acquirant nequidem quasi domicilium, non fiunt his Parochiis subditi, proprii autem Parochi censentur consentire, ut, ubi volunt, communicent. Nec obstat, quod Eugen. IV. apud Bosco l. 12. concl. 7. concedat peregrinis, ut in ordine ad Communionem Paschalem censerentur in Parochiis acquisivisse, quasi incolatum, nam hoc fuit in gratiam peregrinorum, qui non tenentur uti isto privilegio, satisfaciunt nihilominus, ubi communicant.*
639. §. 15. Quamvis Sacerdos satisfaciat pro Communionis paschali, ubicumque celebret Missam, tamen si non celebret, tenetur communicare in Parochia, quia quando agit ut laicus, tenetur praecepto, uti laicus, *Lugo n. 31. Gob. n. 74.*
640. §. 16. Ex hoc, quod alicui detur facultas confitendi, cui volet, non ideo datur facultas communicandi, ubi volet, quia hi actus sunt diversi & separabiles, *Bosco concl. 8.*
641. §. 17. *Eugenius IV. in Bulla, Fide digna. 20. tom. 1. Bullarii anno 1440. die 18. Julii declaravit, per Pascha hic intelligi quindecim dies à Dominica Palmarum, usque ad Dominicam in Albis inclusivè. Hoc tamen tempus per consuetudinem in aliquibus locis extenditur, uti habet Bussenb. Et notat Illsung n. 133., si festum Annuntiationis incidat in Sabbathum ante Palmas, communiter annumerari: sed sequenda locorum consuetudo. Deinde aliqui Episcopi illud tempus Paschale extendunt occasione Missarum, uti patet in facultate subjecta.*

FER-

FERDINANDUS DEI ET APOSTOLICÆ
Sedis Gratiæ Episcopus Paderbornensis & Mona-
stериensis, &c.

Devotis nobis & in Christo dilectis Dioecesium
nostrarum à Societate JESU Missionariis
salutem in Domino.

Cum ex parte vestra nobis humillimè suppli-
catum sit, pro bono Missionis & ampliore
animarum melle proficuum fore, ut in locis
Missioni vestræ subjectis paschale tempus ad to-
tam Quadragesimam & quatuordecim dies post
Pascha extendatur, ne Missio quinque primis
acceptabilis poenitentiae & salutis hebdomadi-
bus cum magno animarum detrimento cogatur
interquiescere, quandoquidem rustici in Qua-
dragesima confessi, & Sanctissimā Eucharistiā
refecti vix adigi possunt, ut eadem paschali tem-
pore iteratò recipiant Sacramenta, ita nos, qui
præter animarum salutem institutis hisce Mis-
sionibus nostris nihil aliud intendimus, libenter
postulatis vestris acquievimus, ut iis duntaxat
locis, quibus per Quadragesimam exercebitur
Missio, pro Paschate tempore supradictò possint
subditi nostri & Exomologesin facere delicto-
rum, & Sacram Synaxin devotè percipere.

In quorum fidem hasce manu nostrā subscriptas
& sigillo nostro communitas dedimus. In Aula
& Residentia nostra Neuhausana 6. Feb. 1681.

Ferdinandus.

Tom. V.

Dd

§. 18.

642. §. 18. Si quis prævideat se toto tempore Paschali impediendum, *Suar. Az. Bonac. Regin. Aversa q. 8. f. 13. §. Quinto. Discr. d. 10. n. 155.* dicunt non teneri prævenire, quia necdum urget præceptum; neque tum potest illi satisfacere, postea enim adhuc teneretur communicare in Paschate, si cessaret impedimentum, ut communius tenent AA. cum *Platel. n. 430. contra Dianam p. 3. T. 4. R. 42. & alios hoc negantes*, quorum sententiam *Suar. d. 70. f. 2. agnoscit esse probabilem*: Quidquid sit de hoc, alii cum *Suar. Lugo d. 17. n. 76. Castrop. p. 15. n. 8. Bernal n. 76. Burgh Cent. 2. Cas. 75. Platel. n. 433. Jlls. n. 137.* probabilius dicunt hoc præceptum Communionis paschalis esse virtualiter duplex, & continere, inprimis præceptum communicandi semel in anno; deinde communicandi circa Pascha, quod parziale præceptum etiam graviter obliget, sitque magni momenti propter venerationem festi; & commemorationem tum Cœnæ Domini, tum cruenti in Cruce Sacrificii circa illud tempus peracti: hinc inferunt eum, qui semel eo anno communicasset vel esset communicaturus, non teneri prævenire, qui autem nec antè communicasset nec postea habiturus esset occasionem, teneretur prævenire, ut satisfaceret præcepto Communionis annuæ: & ita etiam docet *Amig. d. 39. n. 41. Addit Platel. n. 435.* etiam teneri prævenire, si prævideat se prius diu post Pascha habiturum occasionem, quia Ecclesia videtur etiam ideo determinasse Pascha, ne Communio nimis diu differatur. Varii autem variè statuunt terminum hujus anni, *Vasq. Castrop. & alii numerant à 1. Januarii; alii à Commu-*
nions

nione ultima : *Eug. IV. suprà* dicit Ecclesiam statuisse à Paschate ad Pascha ; & ita etiam numerant *Suar. Con. Laym. Bonac.* , ostenditque rectè *Illf. n. 133.* non esse numerandum à die lapsus in peccatum. Quomocunque autem numeretur , non potest per unicam Communionem satisfieri pro duobus annis , quia Ecclesia singulis annis unam Communionem assignat , *Borgia in QQ. Mor. Q. 10.*

§. 19. Qui prævidet se impediendum in secunda septimana , tenetur prævenire in prima , quia tum urget præceptum , & certò potest utriusque partiali præcepto tum satisfacere , *Suar. & Illf. suprà.* 643.

§. 20. Si quis ex malitia vel impotentia non communicarit in Paschate , *S. Anton. Vict. Tolet. Medin. Gran. Præpos. Valent. Henrig.* alique cum *Diana p. 3. t. 4. R. 41.* dicunt non obligari isto anno , quia Communio videtur per præceptum fuisse alligata isti determinatè temporis , ut obligatio audiendi Missam vel jejunandi alligatur certæ diei , quâ transactâ non est amplius obligatio : & hanc sententiam vocant probabilem *Dicast. n. 136. & Illf. suprà.* Probabilior tamen est , & in praxi sequenda opposita , quam tenent *S. Th. Nav. Suar. Vasq. Az. Con. Silv. Fagund. Laym. Hurt. Lugo à n. 63. Bernal n. 75. Aversa §. Quarto. Illf. & Platel. suprà :* Ratio est , tum quia tempus paschale est designatum , non ad terminandam , sed ad urgendam obligationem , quod colligitur ex verbis præcepti , nam dicit , ad minùs in Pascha ; tum etiam quia huc videtur esse duplex præceptum , uti antè dictum est , in primis Communionis annuæ ; deinde ut fiat cir-

ca Pascha, quamvis autem hoc posterius non possit amplius impleri, tamen prius, si antehac impletum non est, adhuc impleri potest, ergo etiam debet; sicuti si ex poenitentia debeas jejunare die Veneris, vel festo trium Regum solvere debitum, quamvis tum negligas, vel non possis, teneris tempore insequente: probatque idem Carden. in 1. crisi d. 51., dicens esse moraliter certum, quamvis *lls.* putet esse ad summum probabilius. Putant autem Lugo n. 66. & Bernal n. 76. post neglectum tempus Paschale non esse novam culpam, si Communionem diu differat, dummodo ante sequens Pascha communicet, quia tempus Paschatis amplius observari non potest; & Communio annua non determinat sibi potius hoc, quam illud tempus; sed probabilius contradicunt Suar. *Vasq. Aversa*, Platel n. 434., quia Ecclesia videtur etiam ideo determinasse Pascha, ne diutius differatur, & ideo etiam Superiores ecclesiastici urgent, ut si quis in Paschate non communicarit, statim faciat, quantum potest.

De poena privationis sepulturæ, si negligatur Communio paschalis, dicetur L. 7., quando de censuris, & de privatione sepulturæ.

645. Q. 118. An & quando Communio danda sit pueris. R. Colligetur ex seqq.

§. 1. Infantes etiam ante usum rationis possent cum fructu Eucharistiam suscipere, quia per Baptismum sunt Oves Christi, capaces nutritionis & augmenti gratiæ, uti habet communis cum *Dicafl.* d. 9. dub. 11. contra *Maj. Sor. Cathar.* & alios apud *Suar.* d. 62. s. 4. Et ita legimus in primitiva Ecclesia eis datam esse Communionem.

munione, uti referuat *Trid. sess. 21. C. 4. & Lugo d. 13 s. 2.* Nunc tamen dari non debet, saltem in latina Ecclesia, *S. Th. Q. 80. A. 9. Aversa. Q. 8. s. 1. §. Tertio.* Et hoc esse illicitum colligimus ex ipso non usu, & communi sensu in Ecclesia. *Dixi,* in latina, nam testatur *Arcud. L. 3. c. 40.* Græcos infantibus (quia species panis sumere non possunt) instillare species vini, saltem madefacto digito Sacerdotis; quod licet Ecclesia non damnet, tamen nunc etiam non approbat.

§. 2. Quamvis usus habeat, ut pueri non communicent ante annum decimum vel undecimum, tamen ut communicent, non requiritur certa ætas, sed sufficit illa, cui conjuncta est capacitas discernendi hunc cibum spirituales à corporali, uel colligitur ex illis; quæ congerit *J. Sanch. d. 26.* Unde qui judicatur capax absolutionis Sacramentalis absolute accipiendæ, potius est capax Communionis, cum ad hanc minis prærequiratur: Et rectè notat *Aversa s. 2. intra latitudinem ætatis à 10. ad 14. annum* debere pueros ad Communionem admitti; quod autem attinet ad ætatem, quæ obligentur, rectè notat prius obligari ad Missam, ad abstinendum à carnibus, ad Confessionem quam Communionem, & quamvis admitti possint, non ideo statim esse obligationem, sed tum teneri pueros, quando à parentibus vel Parocho fuerint moniti.

§. 3. Pueris, quamvis antehac non communicarint, dandum est Viaticum, nisi alicubi sit contraria consuetudo, *Suar. Laym. Lugo n. 37. Bernal d. 34. n. 91. Aversa supra, Dicast. d. 10. à n. 110. Tamb. Lonh. aliique. Consentient Diana &*

D d 3

alii,

alii, licet vix septimum vel octavum annum
 sint egressi, dummodo instrui possint, quia sunt
 capaces talis Sacramenti, & saepe indigent affe-
 ctu illius: cumque praeceptum divinum obli-
 gans determinatè ad Viaticum nihil committat
 iudicio Ecclesiae vel Confessarii circa aetatem,
 neque tum expectari possit plenior usus ratio-
 nis, non est ratio, cur non obligentur statim, si
 habeant plenam cibi huius spiritualis discretio-
 nem. Unde audiendi non sunt Ochag. Gran. Me-
 yat. Hurt. alique, qui ejusmodi obligationem
 absolutè negant: Nec Vasq., qui absolutè dicit
 non esse licitum tali puero dare Viaticum: Nec
 Navar., qui dicit esse licitum, consulitque fieri,
 sed putat non esse obligationem.

648. §. 4. In dubio, an puer habeat plenum usum
 rationis, rectè docent Lugo n. 40. Dicast. n. 131.
 Dian. p. 10. T. 16. R. 36. Tamb. de Comm. c. 5.
 n. 14. posse dari Viaticum, quia certò proderit:
 tamen addunt non esse obligationem dandi,
 quia in dubio est possessio pro libertate contra
 legem; sed in hoc ultimo contradicit Bernal su-
 pra, dicens si possit, etiam debere dari: hinc
 Schild. tr. 6. n. 21. absolutè negat eis dandum,
 ob periculum irreverentiae: sed tenenda est una
 è prioribus sententiis.

649. §. 5. S. Anton. Castrop. alique gravissimi AA.
 cum J. Sanch. d. 26. rectè evincunt, pueros se-
 ptemnium egressos, aut etiam ante septennium,
 si discernant hunc cibum spirituales, per se lo-
 quendo, teneri praecepto Communionis pa-
 schalis, nisi proprius Sacerdos judicet differen-
 dum, cui hoc dijudicandum committit Consti-
 tum Lateran. n. 625. relatum, cum enim Eccle-
 sia

ha non determinet ætatem, sed tantum prærequirat annos discretionis, & *S. Thom.* q. 80. a. 9. ad 3. dicat hoc Sacramentum posse conferri pueris habentibus aliquem usum rationis, quando anni discretionis adfunt, etiam adest, per se loquendo, obligatio præcepti. Rectè tamen notat *Lugo* n. 36. non obligari nunc hoc ipso, quod hunc cibum spirituales discernant à corporali; quod probat *Dicaſt.* à n. 103. ex usu & praxi Ecclesiæ interpretante hoc præceptum, & non ideo statim pueros admittente ad Communionem. Quamvis autem *Escob.* l. 20. n. 85. citans *Navar.* & *Cordub.* absolute dicat usum habere, ut non obligentur ante pubertatem, id est, masculi ante 14. foeminae ante 12. annum, tamen alii communiter & melius dicunt, attendendum esse, non ad annos præcisè, sed potissimum ad maturitatem iudicii, & spem reverentiae debitæ ab illis exhibendæ. Addit *Lugo* n. 39. tempus huius obligationis non incipere pueris in indivisibili, sed potius esse multos, quibus licet posset dari hoc anno Communio, & tamen licet differri post unum, aut etiam secundum, *Suar.* d. 70. s. 1. & *Amic.* d. 29. n. 71. ut nempe melius se præparent, & cum majori reverentia accedant; obligantur tamen parentes, aut alii, qui sunt loco parentum, curare, ut interrogentur proprii Sacerdotes.

§. 6. Per proprium Sacerdotem, ad cuius 650.
consilium remittitur pro differenda quandoque Communione paschali, secundum *Dicaſt.* n. 90. intelligitur Parochus, vel qui cum illo ordinariam jurisdictionem habet; nihilominus *Suar.* supra, *Busenb.* & alii communissime loco pro-

prii Sacerdotis, utuntur nomine Confessarii, & sic videtur habere usus, ex consensu ac tacita approbatione Parochorum, unde Bernal n. 64. dicit, si puer non indigeat Confessione, nec habeat Confessarium, quem interroget, posse stare determinatione parentum, vel eorum, qui sunt loco parentum.

651. Q. 119. Quomodo sit instruendus, qui primâ vice vult communicare. R. Hoc modo:

1. Quid est Communicare? R. Est Sacramentum Altaris, sive Sacratissimam Eucharistiam ore excipere, & in stomachum deglutire, in eum finem, ut sit spiritualis refectio animæ nostræ.

2. Quid accipimus in Communionem? R. Christum Dominum.

3. Quid intelligis per Christum Dominum? R. Filium Dei, sive secundam Personam factam hominem.

4. Estne Christus ubique? R. Secundum Divinitatem est ubique, secundum Humanitatem non est ubique, sed tantum in cœlo ad dexteram Dei Patris, & in terra in Sacramento Eucharistie.

5. Quando est præsens in Sacramento Eucharistie? R. Post verba consecrationis, quæ proferruntur statim ante elevationem hostiæ & calicis.

6. Quid est sub hostia & in calice ante & post prolata verba consecrationis? R. Ante prolata verba, est tantum panis in hostia, & tantum vinum cum admixtione parva aquæ in calice: sed post prolata verba, in hostia est totus Christus, cum Divinitate & humanitate, cum corpore & anima, cum Carne & Sanguine, & nihil panis est amplius ibi sed tantum sunt species, figura, color, odor, sapor panis. In calice autem est idem
totus

totus Christus cum Divinitate & humanitate, cum corpore & anima, cum Carne & Sanguine, & nihil vini est amplius ibi, sed tantum sunt species vini, uti autem dictum est de pane, nam panis & vinum convertuntur in corpus & Sanguinem Christi; quia tamen totus Christus, vivus sicuti est in cœlo, ita etiam est ibi, hinc non tantum Corpus est in hostia, & non tantum Sanguis in calice, sed & in hostia & in calice sunt illa omnia, quæ dixi.

7. Tamen non videmus Christum ibi, sed omnia apparent, sicuti antea: & quomodo est possibile, ut tantus homo sit sub tam parvis speciebus, ? R. Quamvis non videamus, hoc credimus; & multa non videmus, quæ tamen credimus: hoc autem totum fit per Omnipotentiam divinam, cui nihil est impossibile.

8. Unde sumus certi, quod hoc ita sit, ita, ut hoc possimus firmiter credere? R. Inde sumus certi, & ideo firmiter credimus, quia Deus dixit, qui nec potest falli nec fallere, nec errare, nec mentiri, cum sit infinita veritas.

9. Unde scimus, quod Deus hoc dixerit? R. Scimus ex Evangelio in multis locis; & nobis est satis, quod ita nos doceat Ecclesia catholica, quæ est magistra veritatis, & cui Deus appromisit assistentiam Spiritus S. in illis docendis, quæ credere debemus.

10. Quid est in scypho illo, quem Custos porrigit post Communionem? R. Est tantum vinum, quod ideo sumitur, ut si quæ particule sacre hostiæ adhæssent linguae vel palato, sic deglutiantur: hinc oportet facere, quantum fieri potest, ut hostia prius deglutiat, & tum illud vinum sequatur.

quatur. Si tamen aliquis non velit, potest non sumere illud vinum.

11. *Quomodo debet aliquis esse dispositus, ut digne communice?* R. Quoad corpus, debet esse jeunans à media nocte, ita, ut nihil cibi vel potus sumpserit, nequidem guttulam aquæ: non obest tamen, si salivam suam degluterit, aut sanguinem ex capite vel gingiva defluentem. Quoad animam autem, debet esse liber ab omni peccato mortali, & si aliqua mortalia antea commiserit, debet omnia esse integrè confessus cum vero dolore & proposito, & ab iis esse absolutus, qui enim communicant in statu peccati mortalis, fiunt fratres Judæ, & committunt gravissimum sacrilegium.

12. *Quid si aliquis haberet sola venialia?* R. Non peccaret communicando cum illis, dummodo non habeat actualem affectum ad illa: sed quod aliquis melius se disponit, & conscientiam magis expurgat etiam à venialibus, eò majorem per Sacramentum Eucharistiæ gratiam obtinet.

652. 13. *Quenam est optima præparatio ad Communionem?* R. Præter puritatem animæ, de qua jam dictum est, optima præparatio est, elicere, imprimis actus Fidei, etiam circa hanc Christi præsentiam in Eucharistia: Deinde actus Spei vitæ æternæ, & desiderii dignè suscipiendi Christum: maximè autem actus ardentissimi amoris erga Jesum, volentem se nobis ita benignè communicare. Formulas horum actuum habebis in tuis libellis.

14. *Quid post Communionem est faciendum?* R. Cum omni modestia & reverentia recedendum ad locum suum, ibi renovandi actus amoris
erga

erga Christum, quem jam presentem amplectemur. Gratias agemus ipsi, proponemus ei nostras necessitates, petemus gratias & auxilium pro omnibus actionibus nostris. In prima autem hac Communionem, & etiam quandoque in sequentibus, petemus singulariter, tum ut non permittat nos unquam indignè communicare, tum ut in fine vitæ habeamus gratiam illum dignè suscipiendi pro Viatico ad æternitatem: præterea die, quâ communicavimus, erimus specialiter addicti operibus devotionis, non negligemus Concionem, Vesperas vel Completorium.

15. *Quamdiu oportet abstinere ab expuendo post sumptam Eucharistiam?* R. Si quis bene degluti-verit hostiam, maxime, si etiam sumpserit vinum pro ablutione, posset statim potest expuere: expedit tamen propter reverentiam & ad cavendum scandalum continere se saltem ad unum Miserere.

16. *Quamdiu ergo abstinendum est à cibo vel potu alio sumendo?* R. Posset statim potest sumi, sed expedit saltem ad quadrantem expectare.

17. *Quare laici non sumunt Christum ex calice sub speciebus vini?* R. Quia Christus hoc non præcepit, & Ecclesia non permittit propter graves causas, quas habet; sed nec opus est, nam laici æquè multum accipiant sub solis speciebus panis, cum accipiant totum Christum, sicut antè dictum est.

18. *Quandonam tenemur communicare?* R. In primis omni anno circa Pascha, nempe intra 15. dies, numerando 8. ante, & 8. post Pascha. Deinde in fine vitæ, quando adest periculum mortis.

No-

653. Notandum, quod, cum pueri per ætatem non habeant iudicium, quo sufficienter æstiment hoc divinissimum Sacramentum, raro admittendi sint ad Communionem, & non nisi quando aviditatem, & spiritualem quandam famem, ostendent, ac se diligentius solito præpararint, ne frequentia paulatim gignat contemptum & quoddam fastidium.

654. Q. 120. An & quando Communio danda sit amentibus, semisatis, phreneticis, energumenis, surdis, & mutis. R. Colligetur ex seqq.

§. 1. Perpetuò amentes, si baptizati sint, possent cum fructu suscipere Eucharistiam, nam æquiparantur infantibus, de quibus n. 645. dictum est: attamen non legitur datam esse illis Eucharistiam; nec dari debet, inquit S. Thom. q. 80. a. 9. in O, quia id prohibet Rituale Pauli V.

655. §. 2. In dubio, an adulti amentes utantur ratione, Schild. t. 6. n. 23. dicit non esse dandum Viaticum, sed Gob. t. 4. n. 173. 417. 418. melius dicit esse dandum, quia in dubio favendum est potius homini, pro quo institutum est Sacramentum, cum certò ipsi profit, & probabiliter possit etiam causare primam gratiam, si fortè homo ille in mortali esset, de quo saltem attritionem habuisset.

656. §. 3. Illis, qui usum rationis habuerunt, nec sciuntur amisisse in mortali, dandum est Viaticum, S. Thom. suprà, & Catech. Roman. de Euch. c. 11. n. 2. Requirit tamen, ut prius ostenderint devotionem ad illud, sed Gob. n. 135. absolute dicit dari posse, quia censendi sunt voluisse, & probabile est in eo casu sufficere voluntatem interpret-

interpretativam secundum dicta n. 170. Ideoque etiam *Dicast.* d. 9. n. 183. plus non requirit, quam quod aliquis ante amentiam bene vixerit, & bonus vir sit habitus. Addunt *Villal. & Tamb.* de Comm. c. 4. n. 4. contra *Baunium*, etiam aliquoties dari posse, praesertim si aliquam reverentiae speciem retineat. Hoc ipso autem, quod nescias amisisse usum rationis in mortali, praesume esse in gratia, quia potuit vel sine ulla vel cum levi tantum culpa amisisse, *Gob.* n. 151. cum communi. Econtrà, si certò scias paulò post mortale incidisse in amentiam, nec habeas positiva fundamenta poenitentiae, semel malus praesumitur semper malus, hinc non erit illi danda Communio, *Gob.* n. 154.

§. 4. Si moribundus nullum exhibeat signum doloris de peccatis, sed tantum conqueratur de doloribus corporis, attendi debet, an omnibus consideratis censeatur compos mentis, si enim censeatur compos, dandum non est Viaticum, sed habendus est pro impoenitente: Si non censeatur compos, dari debet, nisi positivè constet esse in mortali, secundum jam dicta. 657.

§. 5. Adulti, si sint semifatui, vel debilem rationis usum habeant, obligantur praecepto Communionis paschalis, si judicentur capaces absolutionis, & absit periculum irreverentiae, *S. Th.* suprà, *Tamb.* n. 4. *Bernal* d. 44. n. 66. *Lugo* d. 13. s. 5. *Gob.* n. 138. dicens ita sentire omnes, *Dicast.* d. 10. à n. 122., in his enim non est, cur expectetur plenior usus rationis, uti fit in pueris, cum in prioribus non sit spes plenioris usus: Et quod de semifatuis dictum est, magis valet de planè fatuis 658.

fatuis

fatuis tempore lucidi intervalli : additque Gob. se daturum semifatuis etiam omni mense.

659. §. 6. Si quis, non quidem perpetuò attamen à longo tempore hactenus stultus, cum aliis accedat ad scamnum communicantium, putat *J. Sanch. d. 38. n. 9.* præsumi posse habere lucidum intervallum, ideòque dari posse Communionem, sed rectè contradicit *Gob. n. 136.*, quia stulti agunt, uti similes, quod ab aliis fieri vident.
660. §. 7. Phrenetico aut deliranti, five ex mania five ex morbo, si quando alligatur, accipiat cibos, debet etiam alligato dari Viaticum, *S. Th. Aversa q. 8. f. 1. §. Quarto. Sanch. Dian. Gob. n. 115.* Si dubites, an reverenter susceptorus sit, proba in hostia non consecrata; si non succedat in una, proba in altera etiamque pluribus: & si aliquam reverenter suscipiat, da etiam consecratam, *Laym. Castrop. Dian. Gob.*
661. §. 8. Quamvis aliquis in phrenesi dicat se nolle Viaticum, est nihilominus dandum, si probabiliter præsumatur voluisse, & absit periculum irreverentiæ, uti dictum est n. 176.
662. §. 9. Energumeni, etiam si propter peccata prius commissa obfideantur à dæmone, possunt post pœnitentiam cum fructu Eucharistiam suscipere, *S. Thom. ad 2. J. Sanch. d. 38. Aversa §. Quinto. Lugo n. 67. Dicast. d. 9. à n. 204. Rayn. in Heterocl. spirit. Tom. 16. f. 1. p. 4. n. 44.* Ratio est, quia, quamvis in primitiva Ecclesia non fuerit usitatum, ideòque fieri non debere dixerit *S. Dionys. de Ecclesiast. Hierarch. c. 3.*, tamen non idèo nunc est prohibitum, præsertim post *Conc. Arausicanum I.* quod *Can. 14.* ita habet: *Energumeni jam baptizati, si de purgatione sua cu-*
vent,

rent, & se felicitudini Clericorum tradunt, monitisque obtemperant, omnimodis communicent, Sacramenti ipsius virtute, vel muniendi ab incurfu demonii, quo infestantur, vel purgandi, quorum jam ostenditur vita purgatio. Pro hoc etiam auctoritatem SS. Cassiani & Prosperi adducit Dicast. supra: ex quibus inferunt Laym. & Gob. à n. 148. crebro illis dari posse, si hoc ad solatium spirituale conducat, maximè autem dari debere pro Viatico & Paschate, quamvis demon impediatur, quominus profiteatur Christum præsentem, Laym. Gob. Lohner. Semper tamen abesse debet periculum irreverentiæ.

§. 10. Adultus, à nativitate surdus & mutus, 663.
est capax Eucharistiæ, quia infirmi potest per signa, ut sciat hunc spirituales cibum discernere à corporali, uti exempla doceant, Sanch. Dian. Laym. Castrop. Gob. tr. 4. cas. 7., qui addunt dandam in Paschate & articulo mortis: an autem sapius, decernet Confessarius pro ratione intelligentiæ, modestiæ, pietatis, & aliorum, quæ in eo advertet. E contra si à nativitate sit simul mutus, surdus & cæcus, censendus est veluti infans aut perpetuè amens, cum nullo modo instrui possit, vel rescire de hoc Mysterio, unde illi non debet dari Eucharistia, Gob. Lohner. Denique si post usum rationis & instructionem aliquam factus esset surdus mutus & cæcus, secundum Lohner dari possit illi sola extrema Unctio; sed non video, cur non etiam Eucharistia, saltem pro Viatico.

Q. 121. Quid notandum sit circa Communionem 664.
quotidianam. R. Authores fuerunt in hoc puncto valde divisi, teste Rhodes d. 1. q. 4. s. 1. §. 2. & 3.
Et

Et

Et ideo J. *Sancti*. d. 12. adducit plures quàm 40., qui absolute dissuadebant; è contrà alios valde multos, qui Communionem quotidianam absolute suadebant, cum quibus ipse tenet, quamvis, inquit, aliquis sine speciali devotione, etiam ex sola consuetudine accederet. Idem tenuerunt multi Hispani apud Carden. in 1. Crisi d. 66. c. 1.; sed dicendum est cum S. Th. q. 80. a. 10. Suar. d. 69. f. 4. Bosco f. 10. concl. 10. Rayn. supra aliisque nunc communiter, quamvis unicuique expediat quotidiana Communio, si adsit status gratiæ, actualis devotio & debita reverentia, tamen, quia difficile est, ut omnes, præsertim sæculares, ista quotidie habeant, hinc quotidiana Communio, absolute loquendo, non expedit omnibus, indifferenter, sed hoc relinquendum est iudicio prudentis Confessarii; absolute autem omnibus adultis convenit valde frequens. Declaravit hæc omnia sufficienter S. Congreg. approbante Innocentio XI. in decreto, quod subijcio.

665.

D E C R E T U M

Circa Communionem Quotidianam,

Datum Romæ 12. Februarii 1679.

Cum ad aures Sanctissimi D.N. fide dignorum testimonio pervenerit, in quibusdam Diocesis vigere usum quotidianæ Communionis, etiam in feria sexta Parascevæ, & simul affirmari eandem quotidianam Communionem præceptam esse à jure Divino, quin etiam in illius administratione aliquos abusus inolevisse; videlicet, quod aliqui, non in Ecclesia, sed in privatis Oratoriis,

ratoriis, & domi, imò cubantes in lecto & non laborantes ullâ gravis infirmitatis notâ sumant Sacrosanctam Eucharistiam, quam argenteâ thecâ inclusam in crumena, aut secretò illis deferunt Sacerdotes seculares aut regulares; aliique in communione accipiant plures formas ac particulas, vel grandiores solito; ac tandem quis constitatur peccata venialia simplici Sacerdoti non approbato ab Episcopo aut Ordinario. Cùm autem hæc Sanctissimus consideranda commiserit S. Congregationi Cardinalium Concil. Tridentini Interpretum, eadem S. Congregatio præviâ maturâ discussione super prædictis unanimi sententia ita censuit: Etsi frequens, quotidianusve Sacrosanctæ Eucharistiæ usus à SS. Patribus, fuerit semper in Ecclesia probatus, nunquam tamen, aut sapius illam percipiendi aut ab ea abstinendi, certos singulis mensibus aut hebdomadis dies statuerunt, quos nec Concilium Tridentinum præscripsit, sed quasi humanam infirmitatem secum reputaret, nihil præcipiens, quid cuperet, tantùm indicavit, cùm inquit: Optaret quidem Sacrosancta Synodus, ut in singulis Missis fideles adstantes Sacramentali Eucharistiæ perceptione communicarent; Idque non immeritò; multiplices enim sunt conscientiarum recessus, varix ob negotia spiritus alienationes, multæ è contrâ gratiæ & Dei dona parvulis concessa: quæ cùm humanis oculis scrutari non possimus, nihil certè de cuiusque dignitate atque integritate, & consequenter de frequentiori aut quotidiano vitalis panis esu potest constitui. Et propterea, quod ad negotiatores atinet, frequens ad sacram alimo-

niam percipiendam accessus, Confessariorum secreta cordis explorantium iudicio est relinquendus, qui ex conscientiarum puritate, & frequentiae fructu, & ad pietatem processu laicis negotiatoribus & conjugatis, quod prospicient eorum saluti profuturum, id illis praescribere debebunt. In conjugatis autem hoc amplius animadvertent, cum B. Apostolus nolit eos invicem fraudari, nisi forte ex consensu ad tempus, ut vacent orationi, eos serio admoncant, tanto magis ob Sacratissimae Eucharistiae reverentiam continentiae vacandum, puriorque mente ad coelestium epularum Communionem esse conveniendum. In hoc igitur Pastorum diligentia potissimum invigilabit, non ut à frequenti aut quotidiana Sacrae Communionis sumptione unicam praescripti formulam al qui deterreantur, aut sumendi dies generaliter constituantur, sed magis quid singulis permittendum per se aut Parochos seu Confessarios sibi decernendum putet; Illudque omnino provideat, ut nemo à Sacro Convivio, seu frequenter seu quotidie accesserit, repellatur; & nihilominus det operam, ut unusquisque dignè pro devotionis & praeparationis modo rariùs aut crebriùs Dominici Corporis suavitatem degustet. Itidem Moniales quotidie Sacram Communionem petentes admonendae erunt, ut in diebus ex earum Ordinis instituto praestitutis communicent; Si quae verò puritate mentis eniteant, & fervore spiritus ita incaluerint, ut dignae frequentiori, aut quotidiana Sanctissimi Sacramenti perceptione videri possint, id illis à Superioribus permittatur, Proderit etiam praeter Parochorum &

& Confessariorum diligentiam ; operâ quoque Concionatorum uti , & cum eis constitutum haberi , ut cum fideles ad Sanctissimi Sacramenti frequentiam (quod facere debent) accendunt , statim de magna ad illud sumendum præparatione orationem habeant , generatimque ostendant , eos , qui ad frequentiore aut quotidiana salutiferi cibi sumptionem devoto studio excitantur , debere , sive laici negotiatores sint , sive conjugati , sive quicumque alii , suam agnoscere infirmitatem , ut dignitate Sacramenti ac Divini iudicii formidine discant coelestem mensam , in qua Christus est , revereri ; Et si quando se minus paratos senserint , ab ea abstinere , seque ad maiorem præparationem accingere. Episcopi autem , in quorum diocessibus viget huiusmodi devotio erga Sanctissimum Sacramentum , pro illa gratias Deo agant , eamque ipsi adhibito prudentiæ & iudicii temperamento alere debebunt , & ab eorum officio postulari sibi maxime persuadebunt , nulli labori aut diligentiae parcendum , ut omnis irreverentiæ & scandali suspicio in veri & immaculati Agni perceptione tollatur virtutesque ac dona in sumentibus augeantur. Quod abunde continget , si ii , qui devoto huiusmodi studio divinâ præstante gratiâ tenentur , seque Sacratissimo Pane frequentius refici cupiant , suas vires expendere , seque probare cum timore & charitate assueverint : Quibus Christum Dominum , qui se fidelibus manducandum , & se pretium in morte tradidit , atque in coelesti Regno se præmium est daturus , precatur Sacra Congregatio , ut suam opem ad dignam præparationem & sumptionem largiatur. Porro

Ec 2

Episcopi

Episcopi & Parochi seu Confessarii redarguant asserentes Communionem quotidianam esse de jure divino, doceant in Ecclesiis seu Oratoriis privatis, ex dispensatione seu privilegio Pontificis de manu Sacerdotis sumendam Sanctissimam Eucharistiam, nec eam ullo modo deferendam in crumena, aut secreto ad existentes domi, vel cubantes in lecto, quam ad infirmos, qui ad illam suscipiendam ad loca prædicta accedere non valeant, & ad eos, si ab Ecclesia deferatur, publice & cum pompa juxta formam Ritualis Romani; Si vero ab Oratorio privilegiato, cum forma decenti. Curent etiam, ut circa Communionem in feria sexta Parasceve, Missalis Rubricæ & Ecclesiæ Romanæ usus serventur; Insuper admoncant nulli tradendas plures Eucharistiæ formas seu particulas, neque grandiores, sed consuetas. Non permittant, ut venialium Confessio fiat simplici Sacerdoti non approbato ab Episcopo aut Ordinario. Si Parochi, & Confessarii, etiam regulares, aut quicumque alii Sacerdotes secus egerint, sciant Deo Optimo Maximo rationem reddituros esse, neque defuturam Episcoporum & Ordinariorum justam ac rigorosam animadversionem in contrasacientes, etiam Regulares, etiam Societatis JESU, facultate ipsis Episcopis & Ordinariis per hoc Decretum per Sedem Apostolicam specialiter attributâ.

Et factâ de præmissis omnibus, ac de verbo ad verbum relatione, Sanctitas Sua approbavit, ac præsens Decretum typis dari ac publicari voluit. In quorum, &c.

666. Idem dudum antè expresserat Inn. III de Myst. Missæ l. 4. c. 42. *Dixerit ergo quisquam communi-*

can-

mandum esse quotidie, dixerit alius quotidie communi-
candum non esse, subjungit ipse mentem suam, &
ait: faciat unusquisque, quod pie crediderit faciendum.
Pro quo adducit hæc verba S. Aug., quæ refe-
runtur Cap. Quotidie. 13. de Consecr. dist. 1.
Quotidie Eucharistiam suscipere, nec laudo nec vitu-
pero, omnibus tamen Dominicis communicandum
suadeo. Qui autem pro quotidiana Communionem
voluerit sententias PP., legat Salmeronem in E-
vang. tom. 9. t. 41.; qui volet rationes, videat
J. Sanch. suprâ, ubi egregiè tueretur usum, & pro-
bat fructum quotidianæ Communionis, confu-
tatque omnia, quæ communiter opponuntur.
Econtra qui volet auctoritates & rationes pro
usu minùs frequente, videat Lugonem d. 17. &
Dicast. d. 9. dub. 18., qui rem illam optimè tra-
ctant. Decretum autem relatum rectè exponit
Carden. suprâ, & ex illo reprobat omnes senten-
tias, tum nimium approbantes, tum nimium
damnantes frequentiam Communionis, ubi,
etiam varia variorum Conciliorum decreta o-
stendit non esse huic decreto contraria: Adhuc
tamen aliqua notanda sunt pro praxi.

§. 1. Decreto relato obligantur Confessarii 667
omnes, etiam Societatis JESU, quia Pontifex
etiam hos exprimit in fine, non obstante apud
ipsos hac Regulâ 6. Sacerdotum: Ut pium est ad
frequenter communicandum fideles exhortari, ita, quos
ad id propensos viderint, admonere debent, ne crebrius,
quàm octavo quòque die accedant, præsertim si Matrimo-
nio sint juncti: Regula enim illa accommodan-
da est ad sensum Pontificis, potestque de hoc vi-
deri Dicast. à n. 412.

668 §. 2. Possunt Confessarii devotis personis, quas dirigunt, determinare dies, quibus communicent, sed perentibus sæpius, aut etiam quotidie, negari non potest Communio, posito, quod dignæ judicentur, neque detererari debent à quotidiana Communione, ut patet ex verbis decreti.

669 §. 3. Si personæ tales interrogent, quoties communicare possint, negari non debet, quod jus habeant quotidie communicandi, si nempe judicentur dignæ; si tamen non judicentur dispositæ ad toties communicandum, quoties forte vellent, potest dissimulari vel negari Communio, quis Pontifex hoc totum, ut fiat frequenter, vel non frequenter, relinquit iudicio Parochi vel Confessarii.

670 §. 4. Possunt, per se loquendo, Confessarii emanare à Confessionali, aut Superiores ordinare, ut certis tantum diebus ad illud accedant, quia per hoc nequidem indirectè impeditur Communio, nam personæ volentes communicare quotidie, censentur esse tales, quæ non indigeant quotidianâ Confessione; si tamen judicentur dignæ, & aliâ quàm designatâ die, petant Confessarium, cui solent & nunc vellent confiteri, alioquin ob teneritudinem conscientiz aut aliam rationabilem causam non communicaturæ, audiri debent, etiam si quotidie peterent, alioquin deterrentur, imò, quod plus est, re ipsa detinentur à Communione, nolle eam audire his potiùs diebus, quàm aliis, est nolle, & causam esse, ut his diebus non communicent, cum tamen judicentur esse dignæ; ergo est contra decretum. Hinc n. 133. dixi cum communi illum,

illum, qui obligatus est ad curam, peccaturum, etiam contra iustitiam, si noller audire talem Parochianum, etiam quotidie volentem confiteri: alius, qui non obligatur ex officio, attrahens curam suscepit, agit saltem contra consilium, inquit Jo. Sanch. d. 31. n. 12. (cujus tempore, si hoc decretum extitisset, procul dubio dixisset agere contra illud) tum quia reipsa impedit poenitentem à Communionem, tum etiam, quia sine justa causa defraudat incremento duplicis gratiae sacramentalis. *Nec obstat*, quod Confessarius, ne quidem nunc post decretum teneatur praeferre, quidquid talis poenitens, alioqui non communicaturus, fieri vellet; Nam Confessarius tenetur poenitenti, cujus curam suscepit, non negare saltem hoc, quod est optima & ordinaria dispositio ad Communionem, optima autem & ordinaria dispositio ad Communionem, praesertim apud laicos, est Confessio, nam plerique, quoties communicant, toties confitentur, ergo. Et ideo etiam Catech. Rom. de Poenit. c. 9. ait: *Nulla res fidelibus adeo curae esse debet, quam ut frequenti peccatorum Confessione studeant expiare, à quo consilio neminem revocare debent Confessarii, nisi ex justa causa, uti jam dicitur.*

§. 5. Sustineri non debent amplius duae sententiae J. Sanch., qui in primis d. 28. dicit, poenitenti semper fieri injuriam à Confessario, si ex fine emendandi venialia, vel imperfectiones ipsius, prohibeat adire Communionem. Deinde d. 29. dicit poenitentem non debere sequi consilium Confessarii ob certas causas dissuadentis Communionem: Utrumque enim oppositum

Et 4

patet

patet ex decreto, quo datur hoc jus Confessorie & cuius arbitrio submittitur pœnitens, dummodo serventur reliquæ clausulæ decreti. Unde etiam probabilius videtur contra eundem J. Sanch. d. 30. posse esse circumstantias (raro tamen) in quibus Superior vel Confessarius prudenter prohibeat pœnitenti vel subdito Communionem aliquam, imò & pro pœnitentia imponat abstinere, quidquid idem Author contradicat d. 33. à n. 15., v. g. ad augendam in pœnitente sacram famem, vel curam se melius disponendi, aut etiam aliquando ad frangendum caput hominis nimium adhzrentis proprio iudicio, vel semper volentis concedi, quod petit.

672 §. 6. Quando commendatur frequens usus Communionis, intelligi debet sola Communio digna, uti per se patet, quia sola digna Communio est utilis ad salutem, hinc Inn. XI. re & damnavit hanc prop. 56., *Frequens Confessio & Communio, etiam in his, qui gentiliter vivunt, est nota prædestinationis.* Estque propositio illa maxime scandalosa, nam qui gentiliter vivunt, id est, qui vivunt continuò in depravatis & corruptis moribus, sacrilegè communicant, si enim per Confessiones bonas & efficaciora proposita se semper disponerent ad dignam Communionem, moraliter impossibile esset, ut pergerent gentiliter vivere. Carden. in 2. crisi disl. 35. n. 3.

673 Q. 122. An licitum sit sæpius unâ die communicare R. Ordinariè non est licitum, uti colligitur ex Cap. Sufficit 53. De Consecr. dist. 1. S. Thom. q. 80. n. 10 ad 4. Suar. d. 69. s. 4 Hoc ipsum probat praxis Ecclesiæ ac usus fidelium. Dixi ordinariè, nam 1. Sacerdos celebrans, ter communicat in Natali

Natali Domini. 2. Si quis sanus communicarit, & postea incidat in periculum mortis, probabile est, secundum dicta n. 617., posse, & consequenter teneri iterum eadem die communicare pro Viatico. 3. Potest Communio saepius sumi in die, ad impediendam dehonorationem Eucharistiae, uti si esset profananda ab haereticis &c.

Inferes. Si quis è manu Angeli hodie communicasset, non posset iterum hodie è manu Sacerdotis, *Lugo in Resp. Mor. l. 1. d. 16. n. 8.* Similiter si quis ante Missam distribuens Communionem sumpserit particulam adhaerentem digito, non posset illa die Missam legere, uti dictum est n. 571.; aliud est, si particulas sui vel alieni Sacerdotii sumat post distributionem Communionis in Missa factam, tum enim censetur una moraliter Communio, uti dictum est à n. 496.

Q. 123. An licitum sit dare Communionem ad explorandam, aut suscipere ad probandam innocentiam. **R.** Non esse licitum docent *S. Thom. q. 80. a. 6. ad 3. Suar. d. 67. f. 6. Dicast. de Sacram. d. 3. n. 185.* aliique communiter, & probatur, quia Pontificis Cap. *Extuarum.* De purgatione Canonica; & Cap. *Dilecti.* De purgatione vulgari; & Cap. *Consulisti.* 20. Causa 1. q. 5. prohibent eiusmodi probationes, tum quia videtur tentari Deus, à quo exigitur miraculum subitae punitionis, si suscipiens Eucharistiam sit nocens; tum quia medium illud est vanum & superstitiosum, nam Deus nullibi promisit subitò punire nocentem, quemvis pro contestatione innocentiae Eucharistiam susciperet; & non plerumque, fortè etiam nunquam, subitò puniretur, atque ita nocentibus daretur occasio Eucharistiam indignè

suscipiendi. Notant tamen rectè *Suar. & Castrop.* hic p. 20. n. 33. non apparere malitiam in hoc, si quis liberè, vel etiam si duo ex mutuo consensu, Eucharistiam suscipiant, veluti in iuramentum pro sua innocentia, & ita *Greg. VII.* invitavit *Henricum IV.* ad Communionem, in contestationem innocentia suæ vel ipsius; *Henricus* autem Communionem detestavit: sed meritò etiam ista dissuadet *Suar.* propter periculum irreverentia vel sacrilegii. Addit *Arriaga* d. 21. n. 28., suscepto imponi non posse istum peregrinum modum jurandi, hinc *Sot.* apud *Escob.* l. 3. n. 381. meritò damnat peccati mortalis maritum, qui cogit uxorem ad communicandum coram se, in testimonium, quòd non sit adultera.

676 *Obj.* Ex quodam *Conc. VVormat.* sic statuitur *Cap. Sæpe contingit.* 23. & *Cap. Si Episcopo.* 26. causâ 2. q. 5., ut si in Monasterio furtum perpetratur, aut Episcopo imputetur scelus, Monachi communicent, dicentes, *Corpus Domini sit mihi ad probationem hodie*: Episcopus autem desuper celebret, & communicet, sicque se innocentem ostendat. *R.* *Concil.* illud fuisse tantum Provinciale; neque constat fuisse approbatum ab ullo Pontifice. Hinc *S. Thom.* ad 3. dicit, decreta illa esse abrogata per contraria documenta Pontificum, quæ retulimus: *Castrop.* dicit *Conc.* tantum permisisse, ut Communio illa fieret tanquam iuramentum, ut antè dictum est; Alii apud *Avers.* q. 10. f. 5. §. *Septimò.*, dicunt ad terrorem tantum id fuisse propositum.

677 *Q.* 124. An Communio peti possit, vel recipi à Ministro indigno. *R.* De hoc dictum est à n. 209. De Viatico à tali Ministro petendo, dixi n. 620.

Q. 125.

Q. 125. Quinam sint effectus Communionis. R. 678

S. 1. Primarius effectus sunt gratiæ, tam habitualis, quàm actualis, de quibus agitur in Scholastica; secundarii autem effectus sunt plures, de quibus generatim habet sequentia Conc. Florent. in decret. Eug. IV. ad Armenos. Hujus Sacramenti effectus, quem in anima operatur dignæ salutis, est adunatio hominis ad Christum, &c. omnemque effectum, quem materialis cibus & potus quoad vitam alunt corporealem sustentandum, augendo, reparando, delectando, Sacramentum hoc, quoad vitam operatur spirituales, in quo, ut inquit Urbanus Papa, gratiam Salvatoris nostri recensemus memoriam, à malo retrahimur, confortamur in bono, & ad virtutum & gratiarum perficimus incrementum. Similiter Trid. sess. 13. c. 2. dicit Christum voluisse sumi hoc Sacramentum, tanquam antidotum, quo liberemur à culpis quotidianis; & à peccatis mortalibus præservemur. Addit, Pignus præterea idesse voluit, futuræ nostræ gloriæ & perpetuæ felicitatis. Quibus locis insinuantur plures effectus Eucharistiæ, quorum aliqui spectant ad animam, alii ad corpus, de quibus ordine aliquid addemus.

S. 2. Effectus secundarii, quos in anima causat Eucharistia, sunt frequentes: 1. Augmentum omnium virtutum supernaturalium, uti habet Florent. & inn. III. De Myst. M. flz l. 4. c. 44. his verbis: Per hujus Sacramenti virtutem universæ virtutes augentur, & omnium gratiarum fructus exuberant. Ratio autem est, quia hi habitus crescunt secundum mensuram gratiæ habitualis, unde sicuti gratia ex opere operato augeatur, ita etiam hi habitus, Royn in Candel. s. 4 c. 1., ubi per singulas virtutes Theologicas & morales discursit,

rit, probátque causari & augeri per Eucharistiam. Hæ autem virtutes vel earum augmentum causatur eodem instante reali cum gratia, sunt enim veluti proprietates gratiæ, quæ est tanquam natura exigens illas.

680 2. Gratia actuales, nam gratia habitualis & habitus supernaturalis exigunt gratias actuales, quibus homo suo tempore & loco excitatur vel juvatur in operando utiliter ad salutem, *Suar. d. 66. f. 9.* Adeoque etiam hæ causantur per Eucharistiam ex opere operato, sed mediare tantum, neque statim cum gratia habituali, sed quando occurrit occasio exercendæ virtutis, vel declinandi vitii, vel aliæ, quando exigit necessitates spiritualis. Et ostendit *Rayn. c. 1.* Eucharistiam esse ad specialiter illuminandas mentes fidelium; descendendo autem ad particularia, cap. 2. probat specialiter illuminare quoad exercitium omnis generis actuum supernaturalium, adeoque ab illa esse subitas gratias, quæ nos sæpe nil minus cogitantes, in quibusvis occasionibus illustrant vel movent.

681 3. Fervor Charitatis, qui est specialis fructus Eucharistiæ, quæ etiam ideo dicitur Sacramentum amoris, *Rayn. à n. 13.*, ubi ostendit, quomodo Eucharistia sit specialiter Sacramentum Charitatis. Et huc spectat, quod sæpe dicit *S. Chrysost. homil. 45. & 61. ut leones flammæ spirantes, sic ab illa mensa discedimus.*

682 4. Actualis dulcedo & delectatio, uti habet *Florent. & Urbanus VI. ac Clemens V. In Clement. De Reliq. & Vener. SS.*, ubi ait: *In hoc Sacramento habetur omne delectamentum, & omnis saporis suavitas, ipsa que dulcedo Domini degustatur. Similiter*

liter loquuntur SS. PP. apud Rayn f. 5. V. Calix
inebrians. Ideoque inn. III. supra applicat Eu-
charistia illud Psal. 33. v. 9. Gustate & videte,
quoniam suavis est Dominus: Et SS. PP. applicant
Psal. 67. v. 11. Paraſti in dulcedine tua pauperi Deus.
Et Gen. 49. v. 20. Pinguis panis ejus, & praebebit de-
licias Regibus. Plura videri possunt apud Lugo d.
11. à n. 90. qui notat hunc effectum nasci ex acti-
bus fidei & dilectionis per hoc Sacramentum ex-
citatis, ubi enim est perceptio rei amatae praeſen-
tis, ejusque amor, naturaliter consequitur dul-
cedo & delectatio; maxime autem impeditur, si
palatum animae sit preoccupatum amore sensi-
bilium.

5. Debilitatio habituum malorum, & emen- 683.
datio virtutum, uti innuit Florent., & habet Rayn.
f. 4. c. 3., ubi ostendit singula vitia expelli, vel
certissime imminui per Eucharistiam. Specialiter
autem cohibet libidinem, uti notat Catech. Rom.
de Eucharistia c. 9. & docent SS. PP. quos citat,
ideoque illi applicatur illud Zachariae 9. v. 17.
Frumentum electorum, & vinum germinans Virgi-
nes. Atque ideo est, quod daemon soleat impudi-
cis maximam Communionis nauseam injicere.

6. Remissio peccatorum venialium, uti ha- 684.
bent Trid. & Catech. Rom. supra, SS. PP. apud
Suar. f. 10. S. Thom. q. 79. a. 4. & Theologi om-
nes, inquit Lugo n. 82. Docent autem aliqui cum
Gob. t. 4. n. 474. non requiri aliam dispositionem,
quam ut ante Communionem adsit status gra-
tiae, & in Communionem non sit actualis affectus
ad tale peccatum, putant enim tum immediatè
remitti venialia ex opere operato, fatenturque
Lugo & Dicast. d. 8. n. 124. hanc esse communio-
nem

rem

tem sententiam, quamvis aliqui requirant aliam quam detestationem ejusmodi venialium, ad quam excitent speciales gratiae per Eucharistiam causatae: Alii cum *Con. Bonac. & Escob. l. 10. n. 115.* dicunt sufficere detestationem virtuales contentam in voluntate suscipiendi Eucharistiam; hoc ipso scilicet, quod sit voluntas majoris & intimioris conjunctionis cum Christo, putant esse virtuales detestationem venialium, quia haec illam impediunt vel dedecent.

685. 7. Remissio poenae peccatis debitae, secundum modum devotionis & fervoris, inquit *S. Thom. a. 5.*, causat enim in nobis actus perfectos, quibus poenae alicujus remissio respondet, saltem ex opere operantis; attamen cum venialibus remittitur etiam pars poenae ex opere operato, *Lugo n. 98.* Imò probabile est cum *Diast. à n. 128.* contra *Maurum q. 158. n. 5.*, quod Eucharistia ex opere operato remittat partem poenarum debitarum peccatis, etiam aliunde antecederet remissio.

986. 8. Præservatio à peccatis, etiam mortalibus, uti habent *Trid. & Catech. Rom. supra*; *SS. PP. apud Lugo n. 85. nn. III. supra*, *S. Thom. a. 6.* Ratio est, quia hic est panis de caelo descendens, ut si quis ex ipso manducaverit, non moriatur, uti habetur *Joannis 6. v. 50.*, quia nempe causat ex opere operato illustrationes mentis moventes ad odium peccati, firmat animam in Charitate, immittit concupiscentias, uti antè dictum est, exigit auxilia externae protectionis, uti pluribus ex Scriptura ac *SS. PP. deducit Lugo à n. 86.* Quia tamen haec gratiae & auxilia quoad usum subsunt nostrae libertati, hic effectus non est infallibilis, sed esset, si vellemus cooperari.

9. Aeter-

9. *Æterna gloria*, uti habent *S. Th. a. 2. Ca-* 687.
tech. Rom. supra, multi PP. apud *Lugo n. 89* Quod
 verum est, non solum quia causat gratiam, quæ
 est pignus gloriæ, sed quia Christus per Eucha-
 ristiam dat speciale jus ad gloriam, hinc *Joan. 6.*
v. 55. dixit, *qui manducat meam Carnem & bibit*
meum Sanguinem, habet vitam æternam. Ideoque
 etiam *Trid. supra* dicit Christum voluisse, ut ipsa-
 met Eucharistia nobis esset pignus futuræ gloriæ.
 Possunt plura circa hoc videri apud *Gonet d. 8. a.*
9. & Rayn. f. 5. V. Pignus.

§. 3. Effectus, quos in corpore causat Eu- 688.
 charistia, sunt seqq. 1. Quædam cordis dilatatio,
 vultus læticia, coloris vivacitas, oculorum mo-
 destia, linguæ refræctio, maturitas incedendi,
 totius corporis reformatio, omnis externi gestus
 modesta venustaque ordinatio, *Lugo n. 99.* Hos
 autem effectus operatur mediata, sequuntur e-
 nim ex fervore Charitatis & virtutibus, quas o-
 peratur in anima.

2. Imminutio fomitis peccati, *S. Th. a. 6. ad* 689.
3. Escob. n. 119. & rectè explicat *Lugo à n. 87.*,
 qui n. 100 cum *Suar. d. 64. f. 1.* putat hunc effe-
 ctum immediate causari ab Eucharistia, partim
 fugando dæmones, ne excitent species turpis
 objecti; partim comprimendo activitatem hu-
 morum & amoliendo naturales causas ardoris
 concupiscentiæ.

3. Summa unio inter Carnem Christi & ho. 690.
 minis, secundum illud *Joan. 6. v. 57.*, *qui man-*
ducat meam Carnem & bibit meum Sanguinem, in me
manet, & ego in illo. De qua unione habent mira
 SS. PP. apud *Suar. f. 3.* & apud *Bernal. d. 41. f. 6.*
 Et hanc post *Vasq.* optimè explicant *Rayn. f. 3. c. 1.*
 à n.

à n. 12. Maurus q. 162. Bernal *suprà*, *Dicast.* d. 8. dub. 5., nam licet non sit verè physica sed moralis tantum, attamen non est per solam fidem vel charitatem tantum, sed quasi realis & naturalis, idedque eam SS. PP. vocant corporalem; consistit autem in hoc, quod Christus tenetur carnem nostram, in qua Caro ipsius tanquàm cibus spiritualis liberè & dignè suscepta est, habere quasi propriam, & è contrà nos Carnem Christi, quam liberè & dignè suscepimus in cibum spiritualem, teneamur habere tanquam carnem nostram, ad modum similem, quo conjuges mutuam carnem æstimant veluti suam, idèò que dicuntur fieri una caro. Perseverat autem hæc unio coesumptis speciebus, quamdiu perseverat gratia per hoc Sacramentum causata, *Dicast. suprà*, *Escob.* n. 497.

691. 4. Gloriosa resurrectio corporis, de qua fusiè *Suar.* f. 2., qui effectus non tantum causatur ratione grætiæ, quæ est semen gloriæ, sed etiam specialiter attribuitur Eucharistiæ, secundum illud *Joan.* 6. v. 55. qui manducat meam Carnem &c. resuscitabo eum in novissimo die. Et circa hoc videri possunt sententiæ *Conc. Nicæni* & SS. PP. idem asserentium apud *Bernal* n. 71. Falsum tamen est, quod aliqui dixerunt, per Eucharistiæ produci in corpore nostro qualitatem aliquam, per quam præparetur ad immortalitatem, qualitas enim illa sine fundamento confingitur, *Suar.* f. 1. *Escob.* n. 499. *Dicast.* n. 91., sed hoc tantum fit per exigentiam & jus quoddam, quod gratia causata ab hoc Sacramento, tribuit homini ad gloriam corporis, quod ita communicavit Christi Corpori & Sanguini, & specialem cum his unionem ha-

habuit. Probantque Rhod. d. 1. q. 3. f. 3. §. 2. & Lugo n. 196. contra Suar., hic non esse tantum novum titulum ad eandem gloriam, sed reipsa ideo conferri aliquid, quo augeatur gloria: hinc aliqui apud Gonet n. 17. dicunt eos, qui sæpe devotè communicarunt, specialem in altera vita corporis splendorem esse habituros: Rectè tamen notat Disast. n. 88. sumptioni Eucharistiae non respondere specialem laureolam in coelo, ut aliqui putarunt, pro hoc enim nullum est fundamentum: Et de hoc aliisque effectibus, qui sine fundamento assignantur Eucharistiae, videri potest etiam Rayn. Tom. 16. in Heteroclitis spiritualibus, sect. 1. puncto 5. à n. 3. Ex dictis,

Colliges, quanta sint & quàm rationabilia motiva, ut quivis homo quàm sæpissime dignè frequentet Eucharistiam. Possuntque hæc etiam utiliter proponi populo, ut excitetur ad frequentem & devotam Communionem, sed simul instruendus est de modo dignè & devotè communicandi, atque etiam admonendus de malitia indignè communicantium, de qua aliquid insinuavi n. 515. 692